

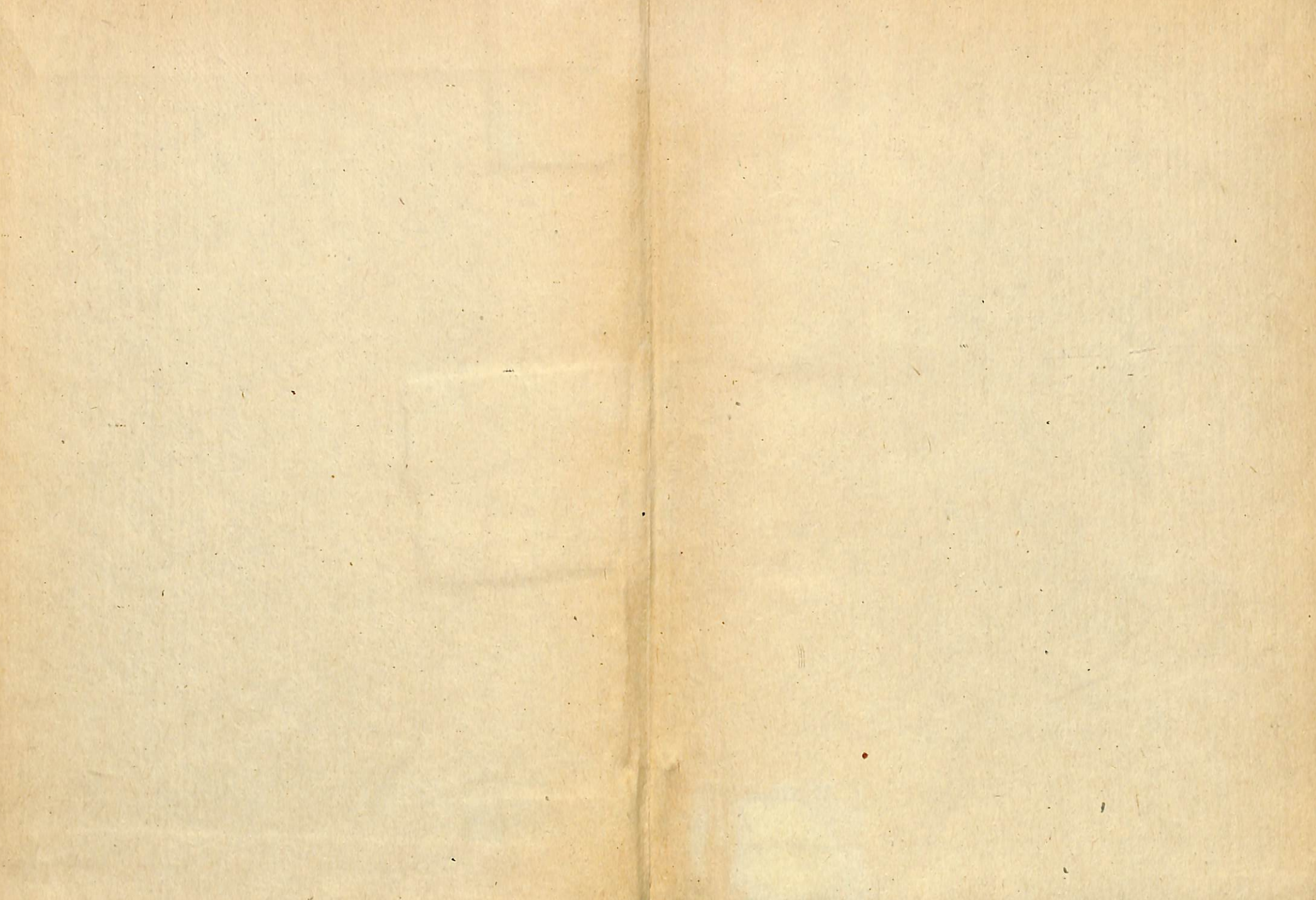
1579

Ueberhaupt
Pruenerberg Gräber

1911

2(075)

U-15

1912 Մհ 596

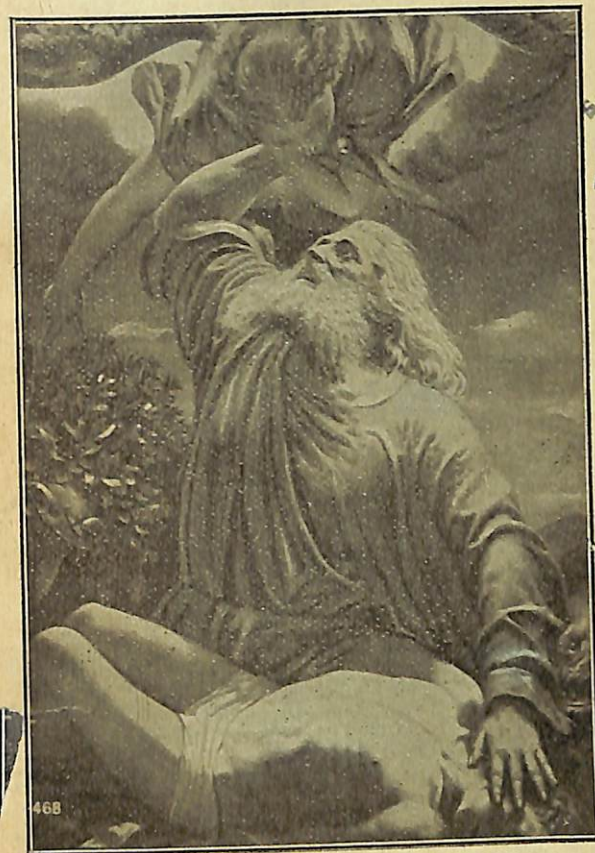
03 AUG 2009

ԴԱՍԱՏԵՏՐ

Բ. տարի
ՃԴ. տպ.

ԿՐՕՆԻ

ԱՄԱՁԱՅՆ ՆՈՐԱԳՈՅՆ ԾՐԱԳՐԻ

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ИСТОРИКО-РЕЛИГИОЗНЫХ
НАУК
Академии Наук
СССР

Սահակ ա. ք. Սահակյան

ԹԻՖԼԻՍ

Դան «Էսպերմոս» երկրաչափ. № 17.
1911.

2(075)

U-15

9PM-K

5768

52 JUL 25

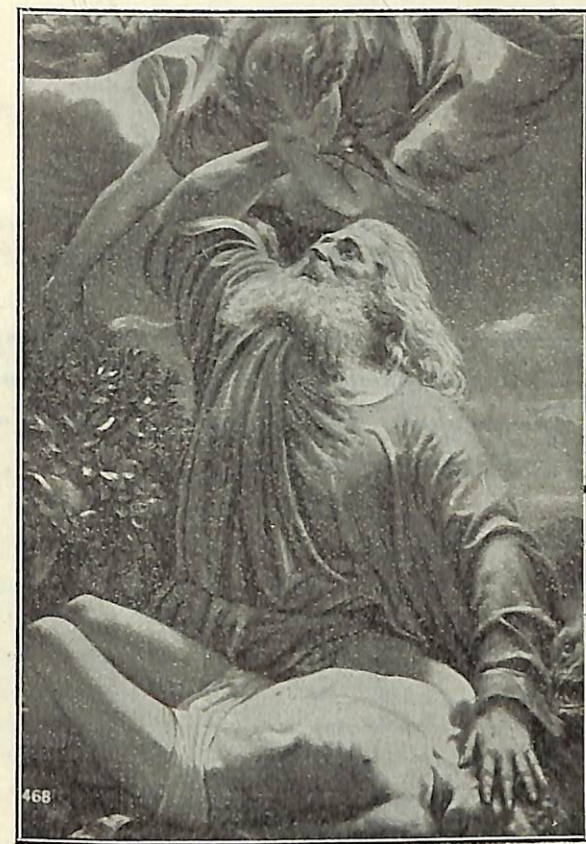
075)
-15

ԴԱՍԱՏԵՏՐ

Բ. տարի
Ժ.Դ. տպ.

ԿՐՕՆԻ

ՀԱՄԱԶԱՅՆ ՆՈՐԱԳՐՈՅՆ ԾՐԱԳՐԻ

И И ВИА
ВУТОНОВСДЕННА
Амудария Наяк
СССР

Ս ա հ ա կ ա. Ը հ. Ս ա հ ա կ ա 6 ց

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան «Էսպիրանցո» Երևան. № 17.
1911.

1579

S. S. ႁႃႈႁူဝ်ႇ.

Սրբազնագոյն Կաթողիկոսի Ամենայն Հայոց,
Ծայրագոյն Պատրիարքի Համազգական Նախամե-
ծար Արարատեան Առաքելական Մայր Աթոռոյ
Սրբոյ Կաթողիկէ Էջմիածնի:

56774-66

U P U Z P h O U P

Նորագոյն ծրագիրն արդէն հրատարակուած է և
խստիւ պահանջում նրա անշեղ գործադրութիւնը:

Նորագոյն ծրագիրը պարտաւորական լինելով հանդերձ և այն ազատութիւնն է տալիս, որ ամեն մի ձեռնհաս անձն իրաւունք ունի իւր գիտողութիւններն ուղարկել ծրագիր մշակող Դպրոցական Յանձնաժողովին, որպէսզի վերջինս օգտւելով մասնաւոր կարծիքներից, մշակէ վերջնական ծրագիր—հետևաբար ներկայ ծրագիրը և՛ պարտաւորական է և՛ ժամանակաւոր՝ զոնէ մի կամ երկու տարուայ համար:

Որպէսզի կրօնի դասաւանդներին ղեւորութիւն տրւած լինենք մինչև նոր ծրագրի վերջնական կազմութիւնը՝ ես յարմար համարեցի իմ կազմած կրօնի դասագրքերի առժամանակեայ գործադրութիւնը յարմարեցնել նորագոյն ծրագրին (մի քանի գլուխ ղիտմամբ աւելացրած են՝ կապր պահպանելու համար):

Կրօնուսույցները, որպէս ուղեցոյց, կարող են օգտուել որոշած նիւթերի համար մեր հրատարակած Հին և Նոր ուխտերի Ուղեցոյցների համապատասխան գլուխներին:

Յանկանք որ մատաղ սերունդը նոր դասագրերով
և դաստիարակուի քրիստոնէական և հայ եկեղեցու

ողտով՝ համաձայն գիտութեան պահանջներին: Իսկ այդ գաղափարներն յեղեղումները մենք շատ վաղուց ենք տուել կրօնի դաստոռներին մեր հրատարակած Հին և Նոր-ուխտերի Ուղեցոյցներում: Յուսանք պատուարժան կրօնուսոյցները ապագայում ևս շարունակեն օգտուել այդ նիւթերից՝ յօգուտ մատաղ սերնդի:

Ս. ա. ֆ. Ս.

Տիփլիս, 1-ն նոյեմբ. 1911 թ.

ՆԱՀԱՊԵՏՆԵՐԻ ԴԱՐ

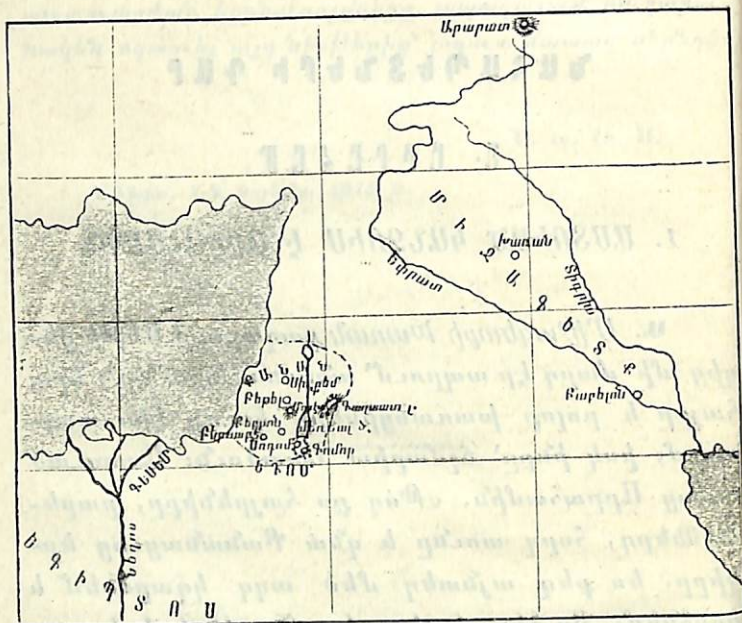
Ա. ԱՐԻԱՀԱՄ

1. ԱՍՏՈՒԱԾ ԿԱՆՉՈՒՄ Է ԱՐԻԱՀԱՄԻՆ

Ա. Միջագետքի Խառանքաւոր Քաղաքում Սեթի ցեղից մի մարդ էր ապրում՝ անունն Աբրահամ: Նրա հայրը և բոլոր խառանցիկները կուռք էին պաշտում, իսկ ինքը՝ ճշմարիտ Աստծուն: Աստուած ասաց Աբրահամին. «Թող քո հայրենիքը, բարեկամներդ, հօրդ տունը և գնա Քանանացւոց երկիրը. ես քեզ այնտեղ մեծ ազգ կդարձնեմ և կօրհնեմ: Քո ձեռով պէտք է օրհնուեն երկրիս բոլոր ազգերը: Քո ցեղից մէկը կծնի և աշխարհիս բոլոր մարդոց բաղաւոր կդարձնէ»:

Բ. Սրանից ետոյ Աբրահամն իսկոյն դուրս եկաւ Խառանից. հետն առաւ իւր կին Սառային, եղբօրորդի Ղովտին, ազգականներին, իւր հարստութիւնը ու գնաց դէպի Քանան: Երբ Քանանացւոց երկրի Սիւքէմ հովիտը հասաւ, Աստուած նորից երևաց Աբրահամին ու ասաց. «Ահա սա է

իմ խոստացած երկիրը, որ տալիս եմ քեզ և թո որդւոց», Աբրահամն այնտեղ սեղան շինեց և Աստծուն շնորհակալութիւն արաւ:

2. ԱՐԱՐԱՏԻ ԵՒ ՂՈՎՏԸ ԲԱԺԱՆԻՈՒՄ ԵՆ ԻՐԱՐԻՑ

Աբրահամը մի հարուստ մարդ էր—ուներ շատ խաշներ, ոսկի և արծաթ: Ղովտը ևս հարուստ էր—նա էլ ուներ բազմաթիւ խաշներ և վրաններ: Նրանք բնակւում էին Սիւքէմի և Յոր-

դանանի հովտում, բայց այդ տեղը շատ փոքր էր, այնպէս որ խաշներին բաւականութիւն չէր տալիս, դրա համար ևս շարունակ կռիւ էր պատահում Ղովտի և Աբրահամի հովիւների մէջ:

Մի անգամ Աբրահամն առաց Ղովտին. «Ի՞նչու պէտք է մեր հովիւների մէջ կռիւ պատահի. չէ՞ որ մենք ազգականներ ենք, արի բաժանուենք: Եթէ դու ձախ գնաս, ես աջ կերթամ, իսկ եթէ դու ձախ գնաս, ես աջ կերթամ:

Ղովտն ընտրեց ամենալաւ մասը՝ շրեքով հարուստ Յորդանանի պտղաւէտ հովիտը, իսկ Աբրահամը բնակուեց Քեբրոնի մօտ գտնուող Մամըրէի անտառում: Ղովտի վրանները հասնում էին մինչև Սողոմ քաղաքը, որի բնակիչները շատ վատ մարդիկ էին—Աստծու ճանապարհով չէին գնում:

3. ԱՐԱՐԱՏԻ ԱՋԱՏՈՒՄ ԵՒ ՂՈՎՏԻՆ

Մի անգամ հարեան չորս թագաւորներ պատերազմ ունեցան Սողոմ և Գոմոր քաղաքների թագաւորների հետ: Սրանք յաղթուեցան, ժողովուրդը փախաւ լեռները: Թշնամին խլեց Սողոմ և Գոմոր քաղաքների հարստութիւնը: Ղովտն ևս գերի ընկաւ իւր խաշներով:

Ղովտի ծառաներից մինը գիշերով փախաւ, շտապով եկաւ Աբրահամի մօտ և յայտնեց, որ

Նրա եղբորորդին գերի է ընկել: Աբրահամը, երբ իմացաւ, իսկոյն հաւաքեց իւր երեք հարիւր տասն և ութ ծառաներին. ընկաւ թշնամու ետեից. գիշերով յարձակուեց նրանց վրայ. ջարդեց. ետ առաւ աւարը և ազատեց Ղովտին:

Երբ Աբրահամը պատերազմից վերադառնում էր, Սողոմի թագաւորը նրա առաջ դուրս եկաւ ու ասաց. «Գերի առած մարդիկն ինձ, իսկ աւարը քեզ լինի»: Աբրահամը պատասխանեց. «Ոչ, ես մի տրեխի թել անգամ չեմ վերցնի—բոլորն էլ քեզ լինի»: Աբրահամը դարձաւ Քեբրոն:

4. ԻՍԱՀԱԿԻ ԾՆՈՒՆԴԸ ԵՒ ԶՈՀՈՒԻԼԸ

Ա. Քսան և հինգ տարի Աստծու խոստումից ետոյ Սառան մի որդի ունեցաւ, որի անունը Իսահակ զրին: Աբրահամն արդէն հարիւր տարեկան էր: Նա շատ էր ուրախանում:

Բ. Մի քանի տարուց ետոյ Աստուած Աբրահամին փորձելու համար՝ ասաց. «Աբրահամ, վեր առ քո միակ որդի Իսահակին և գնա Մորէայի երկիրն ու այնտեղ իմ ցոյց տուած լեռան վրայ զոհիր նրան»: Աբրահամն առաւօտը վաղ վեր կացաւ. համետեց էշը. փայտ պատրաստեց զոհի համար. հետն առաւ Իսահակին և երկու ծառայ ու գնաց Աստծու ցոյց տուած երկիրը: Երեք օ-

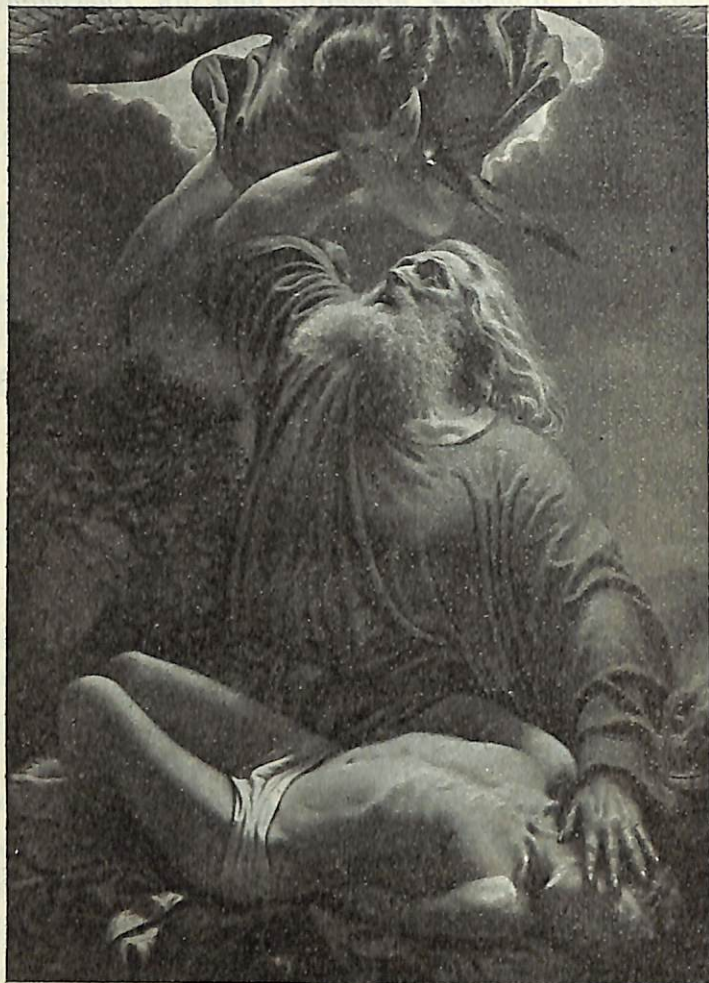
րից ետոյ տեղ հասան: Աբրահամն ասաց իւր ծառաներին. «Մնացէք այստեղ. իսկ ես Իսահակի հետ պէտք է գնամ վերև աղօթելու»:

Իսահակը մատաղի փայտը շալակեց, իսկ Աբրահամը ձեռին բռնած ունէր զոհի կրակն ու

դանակը: Ծանապարհին Իսահակը հարցրեց հօրը. «Հայր, կրակն ու փայտն այստեղ են, բայց ո՞ւր է մատաղացու ոչխարը»: Աբրահամը պատասխանեց. «Աստուած ինքը տեսնում է մատաղացուն»:

Երբ նրանք լերան գագաթը հասան, Աբրահամը

սեղան շինեց. փայտը դարսեց վրան. որդուն

դրեց փայտերի վրայ. վեր առաւ դանակը, որ Խաճակին զոհէ:

Այն ժամանակ Աստծու հրեշտակը ձայն տուաւ երկնքից ու ասաց. Աբրահամ, Աբրահամ, ձեռք ետ քաշի՛ր, ես իմացայ, որ դու Աստծուն սիրում ես: Ահա այն թուփը, որի մէջ մի ոչխար կայ, վեր առ և զոհի՛ր Խաճակի փոխարէն»: Աբրահամն այդպէս էլ արաւ:

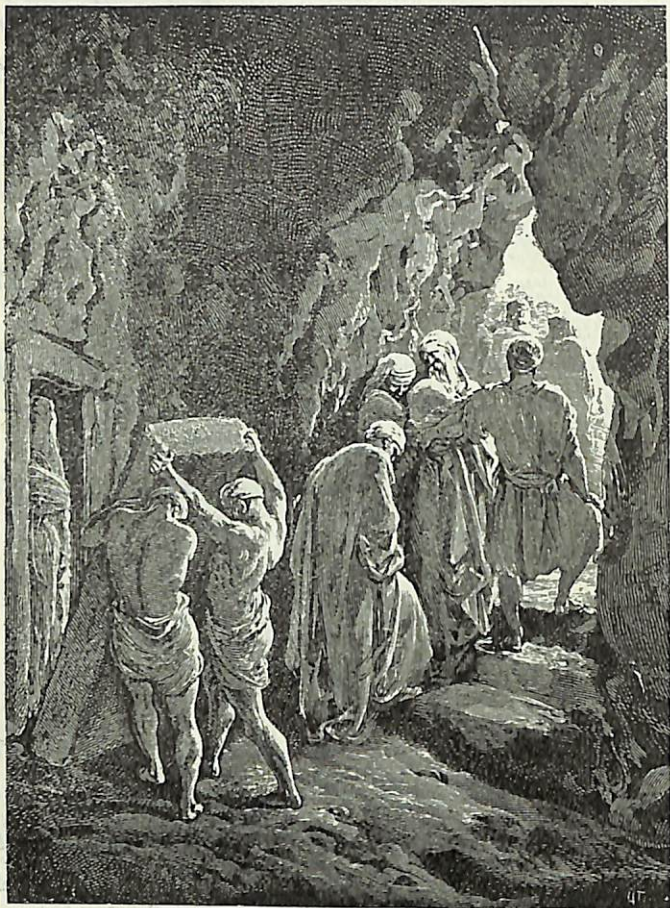
Աստծու հրեշտակը նորից ձայն տուաւ Աբրահամին ու ասաց. «Որովհետեւ քո միակ որդին չխնայեցիր, ուստի ես քեզ օրհնում եմ. քո դուռնակները թոյլ երկնքի աստղերի ու ծովի ափի աւազի չափ բազմաճան—քեզնով պէտք է օրհնուեն երկրիս բոլոր ազգերը»:

Աբրահամն եկաւ ծառաների մօտ և միասին դարձան Քերրոն:

5. ՄԱՌԱՅԻ ՄԱՀԸ

Մառան հարիւր քսան և եօթը տարեկան հասակում մեռաւ Քերրոնում: Աբրահամն սկսաւ լալ և սուգ անել: Երբ սգի օրերն անցան, վեր կացաւ ու ասաց քերթոնցիներին. «Խնդրեցէ՛ք Եփրոնին, որ իմ ազարակի ծայրումը գտնուող Կրկին-Այրն ինձ վաճառէ, որպէսզի իմ մեռելն այնտեղ թաղեմ»: Եփրոնն ինքը եկաւ և ասաց.

«Ագարակն արժէ չորս հարիւր սատեր, թաղիր քո մեռելն այնտեղ»: Մարդկանց առաջ Աբրահամը

կշռեց արծաթը և տուաւ նրան: Աբրահամը Սառային թաղեց Կրկին-Սյրի մէջ:

6. ԻՍԱՀԱԿԻ ԱՄՈՒՄՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՖՐԱՀԱՄԻ ՄԻ ՄԱՀԸ

Աբրահամը շատ էր ծերացել. ուզում էր մեռնելուց առաջ Իսահակին պսակել, ուստի կանչեց աւագ ծառայ Նդիազարին ու ասաց. «Կգնաս Խառան և այնտեղ իմ ազգականներից Իսահակի համար մի հարսնացու կընտրես»: Նդիազարն առաւ իւր հետ մի քանի ծառաներ, տանն ուղտ և շատ ընծաներ ու ճանապարհ ընկաւ դէպի Խառան քաղաքը: Երբ տեղ հասաւ, ուղտերին հանգիստ տուաւ քաղաքից դուրս՝ մի ջրհորի մօտ:

Արեւ մտնելու ժամանակն էր: Կանայք այդ ժամին գալիս էին ջուր տանելու: Նդիազարն աղօթեց և ասաց. «Աբրահամի Աստուած, յաջողիր իմ գործը. այս քաղաքի աղջիկներն անաւ կգան ջուր հանելու՝ եթէ մի կոյս աղջիկ գայ և ես նրան ասեմ՝ կուացրու սափորդ ու ինձ ջուր խմացրու և նա էլ խմացնէ, նա կլինի Իսահակի կինը»:

Հազիւ թէ այս խօսքերը վերջացրել էր, եկաւ Աբրահամի եղբայր Բաթուէլի գուստը Ռեբեկան՝ սափորն ուսին: Նա մի գեղեցիկ աղջիկ էր: Իջաւ ջրհորը, լցրեց սափորը և կրկին բարձրացաւ: Նդիազարը դիմեց նրան և ասաց. «Թոյլ տուր

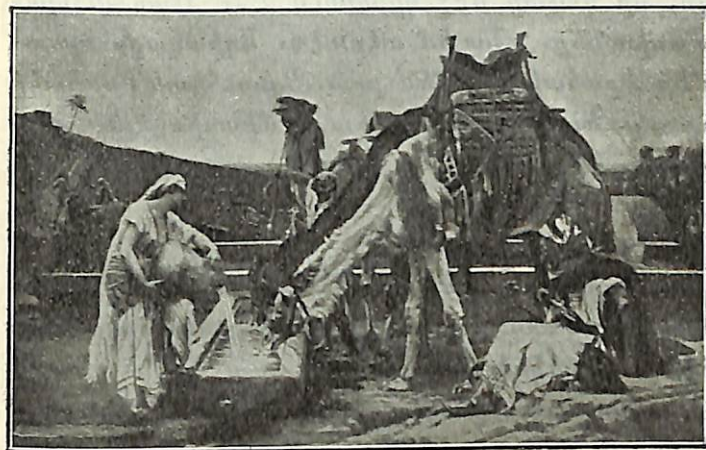
ինձ, որ փոքր ինչ ջուր խմեմ քո սափորից»։
Նա էլ պատասխանեց. «Խմիր»։ Այս ասաց՝ շտա-
պով սափորը կռան վրայ իջեցրեց և օտարակա-
նին ջուր տուաւ։ Նա ուղտերին էլ խմացրեց։

Խմելուց ետոյ՝ Եղիազարը Ռեբեկային մի ոսկեայ
գինաւ և երկու ապարանջան ընծայեց ու հարց-
րեց. «Ո՞ւմ աղջիկն ես, արդեօք քո հօր մօտ այս
գիշեր կարելի է հիւր լինել»։ Նա պատասխանեց
և ասաց. «Ես Բաթուէլի աղջիկն եմ, մենք շատ

խոտ ու դարման ունենք քո ուղտերի համար,
նոյնպէս քեզ և անասունների համար իջկանելու
տեղ»։

Ռեբեկան վազեց և պատմեց մօրն այս ա-
մենը։ Նա մի եղբայր ունէր՝ Լաւան անունով։
Երբ սա տեսաւ քրոջ գնտերը և ապարանջաննե-
րը, վազեց դէպի ջրհորն և այն օտարականին

տուն հրաւիրեց։ Երբ տուն եկան, ջուր բերեց
ոտները լուանալու, որից ետոյ կերակուր ևս բե-
րեցին։ Եղիազարը պատասխանեց. «Ես հաց չեմ
ուտի մինչև իմ միտքը չյայտնեմ»։ Եղիազարը
յայտնեց իւր ով լինելը. թէ ինչու է եկել և թէ
ինչ է աղօթել ջրհորի մօտ։

Բաթուէլը և Լաւանը պատասխանեցին. «Ու-

ընթաց այդ Աստծու կամքն է, մենք դրա դէմ ի՞նչ կարող ենք ասել, վեր առ Ռեբեկային և տա՛ր»։ Մի քանի օրից ետոյ Ռեբեկան իւր ընկերուհիներին հետ ճանապարհ ընկաւ դէպի Քեբեռն։

Իսահակը երեկոյեան ժամանակ դաշտ էր դուրս եկել զբօսնելու—նա տեսաւ հեռուից, որ տասն ուղտ է գալիս։ Ռեբեկան ևս նկատեց Իսահակին և հարցրեց ծառային. «Ո՞վ է այն մարդը, որ դաշտի մէջ զբօսնում է»։ Ծառան պատասխանեց. «Նա իմ տէրն է»։ Նշխարաբար պատմեց Իսահակին ամեն բան։ Այնուհետև Իսահակը պատկուեց Ռեբեկայի հետ և միասին էին ապրում։

Արքայաժը իւր բոլոր հարստութիւնը Իսահակին տուաւ և մեռաւ հարիւր եօթանասուն հինգ տարեկան հասակում։

Իսահակը թաղեց նրան Կրկին-Այրի մէջ՝ Սառայի մօտ։

Բ. Ի Ս Ա Հ Ա Կ

Դ. Ե Ս Ա Ի Ե Ի Յ Ա Կ Ո Վ Բ

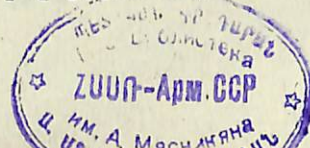
Իսահակը երկու որդի ունեցաւ—մեծի՝ անդրանիկ անունը Նաալ էր, իսկ փոքրին՝ Յակովբ։

Նաալը մազոտ էր, պարասլում էր որսորդութիւնով ու հողագործութիւնով, իսկ Յակովբը ֆնումէր տանը և մօրն օգնում տան գործերում։ Իսահակը Նաալին էր սիրում, որովհետև նրա բերած որսի միսը ախորժակով էր ուտում, իսկ Ռեբեկան՝ Յակովբին։

Մի անգամ Յակովբը ոսպէ թան էր եփել։ Նաալը որսից դադրած տուն դարձաւ և ասաց եղբօրը. «Քո ոսպէ թանից մի քիչ էլ ի՞նչ տո՛ւր»։ Յակովբը պատասխանեց. «Ծախիր քո անդրանկութիւնը, ետոյ կստանաս ոսպէ թանը», Նաալն ասաց ինքն իրան. «Նա սովից մեռնում եմ, ի՞նչիս է պէտք անդրանկութիւնը»։ Յակովբն ասաց. «Ուրեմն երգուիր, որ խօսքդ ետ չես առնի»։ Նաալը երգուեց։ Այն ժամանակ Յակովբը տուաւ նրան ոսպէ թանից։ Նաալը կերաւ, խմեց, վերկացաւ և գնաց։ Այսպէս Նաալը մի բաժին ոսպէ թանով ծախեց իւր անդրանկութիւնը։

8. ՅԱԿՈՎԲԻ ԽԱԲԵԲԱՅՈՒԹԻՆԸ

Իսահակը հարիւր երեսուն եօթը տարեկան էր—նրա աչքերը լաւ չէին տեսնում, նա զգում էր իւր մահը, ուստի կանչեց Նաալին և ասաց. «Նա շուտով կմեռնեմ. գնա՛ դաշտ, որսի միս բեր. ինձ համար խորտիկ պատրաստիր, որ ուտեմ և օրհնեմ քեզ վերջին անգամ»։

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ФИЗИКО-МАТЕМАТИЧЕСКИХ НАУК
Академии Наук
СССР

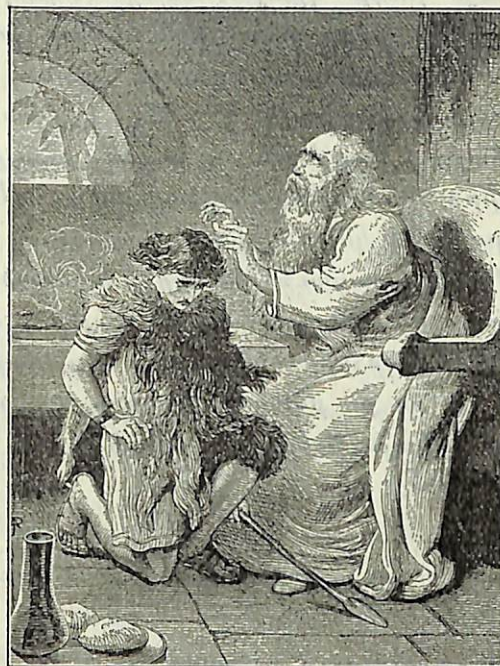
Ռեբեկան լսեց այս խօսակցութիւնը, կան-
չեց Յակովբին և ասաց. «Լսեցի որ հայրդ Նա-
ւին ասաց—գնա՛ դաշտ, որսի միս բեր, ուտեմ
և օրհնեմ քեզ: Ուրեմն լսիր ինձ, շտապիր խաշ-
ների մօտ և երկու ուլ բեր, հօրդ սիրած խոր-
տիկը պատրաստեմ, տա՛ր որ ուտէ և օրհնէ քեզ
վերջին անգամ»: Յակովբը պատասխանեց.

«Իմ եղբայր Նաւը մազոտ է, իսկ ես՝ լեբկ,
դուցէ շօշափէ ինձ և ես խաբեբայ դուրս գամ»: Մայրը պատասխանեց. «Գնա՛ և այնպէս արա՛,
ինչպէս քեզ ասացի»:

Յակովբը գնաց, ուլերը բերաւ և մօրը տու-
աւ: Նա էլ կերակուր պատրաստեց. Նաւի թան-
կագին շորերը հագցրեց Յակովբին. ուլի մորթին
թեւերին ու պարանոցին փաթաթեց, որ հայրը
չճանաչէ և կերակուրն էլ ձեռք տուաւ: Յակով-
բը գնաց հօր մօտ և ասաց. «Հայր, վեր կաց
իմ բերած խորտիկը կեր ու օրհնիր ինձ»: Իսա-
հակը զարմացաւ ու հարցրեց. «Այդ ի՞նչպէս շուտ
գտար որսը»: Նա պատասխանեց. «Աստուած ինքն
էր պատրաստել այդ»:

Իսահակը իւր կասկածն ստուգելու համար՝
ասաց. «Մօտ արի, որդեակ, որ քեզ շօշափեմ,
տեսնեմ իմ որդի Նաւն ես՝ թէ ո՛չ»: Յակովբը
մօտեցաւ. հայրը շօշափեց և ասաց. «Ձայնդ Յա-
կովբի ձայնն է, իսկ ձեռներդ՝ Նաւինը», Հայրը
թէև չճանաչեց, բայց կասկածեց, ուստի մի ան-

գամ էլ հարցրեց. «Դու իմ որդի Նաւն ես»: Նա պատասխանեց. «Այո՛, ես եմ»: Իսահակն ա-
սաց. «Ուրեմն մօտ բեր խորտիկը»: Յակովբը մօ-
տեցրեց նրան կերակուրը, զինի և տուաւ: Հայ-

րը կերաւ, խմեց, օրհնեց ու ասաց. «Երկնքի
ցօղը անպակաս լինի. քո արտերը և այգիները
ցորենով և դինիով լցուեն. աղգերը ծառայեն
քեզ, եղբօրդ վրայ տէր լինես»:

Յակովբը՝ դեռ նոր էր հեռացել, որ Յսաւը որսից վերադարձաւ: Նա նոյնպէս խորտիկ պատրաստեց և հօրը բերաւ: Իսահակը հարցրեց նրան. «Ո՞վ ես դու»: Նա պատասխանեց. «Քո անդրանիկ որդի Յսաւն եմ»: Իսահակը շատ զարմացաւ այս բանի վրայ և ասաց. «Հապա այն ո՞վ էր, որ մի փոքր առաջ ինձ համար խորտիկ բերաւ, ես էլ կերայ ու օրհնեցի նրան»:

Յսաւը հասկացաւ, թէ ինչ է պատահել, բարձր ձայնով լաց եղաւ ու ասաց. «Հայր, ինձ ևս օրհնիր»: Իսահակը պատասխանեց. «Եղբայրըդ խորամանկ կերպով ինձ մօտ եկաւ և քո օրհնութիւնն ստացաւ»: Յսաւը նեղացած սրբտով ասաց. «Միթէ դու մի օրհնութիւն ունիս, հայր, ինձ ևս օրհնիր»: Իսահակը պատասխանեց և ասաց. «Թո՛ղ քո բնակած երկիրը ևս պողաւէտ լինի, միայն Յակովբին պիտի լսես — նա քո մեծը կլինի»:

Գ. Յ Ա Կ Ո Վ Բ

9. Յ Ա Կ Ո Վ Բ Ի Փ Ա Խ Ո Ւ Ս Տ Ը

Այս բանից ետոյ Յսաւը խիստ ատուժ էր Յակովբին: Նա ասում էր. «Երբ հայրս մեռնի, ես կսպանեմ նրան»:

Այս բանը Ռեբեկան իմացաւ, ուստի Յակովբին իւր մօտ կանչեց և ասաց. «Յսաւը մտածում է քեզ սպանել: Գնա՛ խառն իմ եղբայր Լաբանի մօտ, մնա՛ այնտեղ մինչև եղբօրդ բարկութիւնը կանցնի»: Ռեբեկան Իսահակի հետ ես խօսեց այդ մասին: Նա էլ կանչեց Յակովբին, որ արդէն եօթանասուն եօթը տարեկան էր և դեռ չէր ամուսնացած ու ասաց. «Գնա՛ Միջագետք՝ Բաթուէլի մօտ և ամուսնացիր Լաբանի աղջիկների մէկի հետ»: Յակովբը լսեց ծնողներին և գնաց դէպի Միջագետք:

Յակովբը դուրս եկաւ Բերսաբէից ու գնաց դէպի խառն: Արեւ մանելու ժամանակ մի քար վեր առաւ, դրեց գլխի տակ ու քնեց:

Այստեղ երազում մի սանդուխտ տեսաւ, որի ծայրը երկնքումն էր. վրայով Աստծու հրեշտակները բարձրանում, իջնում էին: Աստուած սանդուխտի վերեւից ասում է. «Ես եմ Աբրահամի և Իսահակի Աստուածը. այս երկիրը քեզ և քո ժառանգներին եմ տալիս. քո գաւաղները երկրնքի աստղերի և ծովի աւազի չափ կբազմանան. ես քեզ կպաշտպանեմ և նորից հայրենիք կվերադարձնեմ»:

Երբ Յակովբը քնից զարթեց, զարմացած ասաց. «Աստուած այստեղ է եղել, իսկ ես չեմ իմացել — այս տեղը սուրբ է, Աստծու տունն է, երկնքի դուռն է»: Յակովբը վեր առաւ այն քարը, որի

վրայ քնել էր, արձան կանգնեցրեց. իւր ածեց

նրա վրայ. օծեց և այն տեղն անուանեց Աստուծու տուն, այսինքն Բեթէլ:

10. ՅԱԿՈՎԲԸ ԼԱԲԱՆԻ ՄՕՏ

Ա. Յակովբը Բեթէլից ուրախ-ուրախ գնաց իւր մօրեղբայր Լաբանի մօտ: Խառանի մօտ մի ջրհոր տեսաւ, որի շուրջը երեք ոչխարի հօտ կար: Ջրհորի բերնին ձգած էր մի մեծ քար: Յակովբը հարցրեց հովիւներին. «Ո՞րտեղացի էք, եղբայրներ»: Նրանք պատասխանեցին. «Խառանիցն ենք»: Յակովբը կրկնեց. «Ճանաչո՞ւմ էք Բաթուէլի որդի Լաբանին»: Նրանք պատասխանեցին. «Այո, ահա նրա աղջիկ Հոաքէլն էլ գալիս է իւր ոչխարների հետ»: Յակովբը Հոաքէլին տեսնելուն պէս՝ մօտեցաւ. համբուրեց նրան. լաց եղաւ և յայտնեց, որ ինքը Ռեբեկայի որդին է: Հոաքէլը տուն վաղեց յայտնելու հօրը: Նրբ Լաբանն իմացաւ այս, եկաւ նրա մօտ, համբուրեց ու տուն տարաւ: Յակովբը պատմեց Լաբանին իւր գլխովն անցածը:

Բ. Յակովբը ծառայում էր Լաբանին: Մի ամիս անցնելուց ետոյ՝ Լաբանն ասաց Յակովբին. «Թէև դու իմ ազգականն ես, բայց և այնպէս չէի կամենայ, որ ինձ ձրի ծառայես. ասա, ի՞նչ է քո աշխատանքի վարձը»: Լաբանը երկու աղջիկ ունէր—մեծի անունը Լիա էր, փոքրինը՝ Հոաքէլ: Լիան տգեղ էր, իսկ Հոաքէլը՝ գեղեցիկ: Յակովբը Հոաքէլին հաւանում էր, զրա համար էլ ասաց Լաբանին. «Նա քեզ եօթը տարի կծա-

ռայեմ, եթէ Հռաքելին ինձ կին կտաս»։ Լաբանը պատասխանեց. «Շատ բարի, աւելի լաւ է քեզ տամ՝ քան թէ մի ուրիշին»։ Յակովբը եօթը տարի ծառայեց Լաբանին։

Երբ եօթը տարին անցաւ, Լաբանը հարսանիք արաւ, բայց փոխանակ Հռաքելին՝ Լիային տուաւ։ Այն ժամանակ Յակովբն ասաց Լաբանին. «Խնչու խաբեցիր ինձ, ես քեզ Հռաքելի համար եօթը տարի ծառայեցի և ոչ թէ Լիայի»։ Լաբանը պատասխանեց. «Մեր երկրում սովորութիւնն չէ, որ փոքր քոյրը մեծից վաղ մարդու գնայ, եթէ դու ինձ նորից եօթը տարի կը ծառայես, Հռաքելին էլ կտամ»։ Յակովբը եօթը տարի ևս ծառայեց ու Հռաքելին էլ առաւ։

Յակովբը շատ որդիներ ունեցաւ։ Նա Լաբանին վեց տարի ևս ծառայեց և փոխարէնն ստացաւ շատ ոչխարներ։ Բացի դրանից ունէր բազմաթիւ ծառաներ, աղախիններ, ուղտեր և էշեր—նա էլ Լաբանի չափ հարստացաւ։

11. ՅԱԿՈՎԲԻ ԴԱՐՁԸ ԽԱՌԱՆԻՑ

Լաբանի որդիները նախանձում էին Յակովբին, նրանք ասում էին. «Յակովբը մեր հօր կայքը իրեն սեպհականեց»։

Յակովբն ինքն ևս նկատում էր այդ նախան-

ձը և կամենում էր հայրենիք վերադառնալ, դրա համար Աստուած ասաց Յակովբին. «Դարձիր Քանան, ես քեզ կաշտպանեմ»։ Յակովբը պատմեց այս բանը Լիային ու Հռաքելին. նրանք էլ ասացին. «Արա ինչպէս որ Աստուած հրամայել է քեզ։ Այսպէս Յակովբն առաւ իւր որդւոցն ու կանանցը, խաշներն ու բոլոր հարստութիւնը և փախաւ Քանան»։

Այդ ժամանակ Լաբանը տանը չէր, դաշտ էր գնացել ոչխարները խուզելու։

Երրորդ օրը Լաբանն իմացաւ Յակովբի փախուսար և ընկաւ նրա ետեից։ Եօթն օրից ետոյ հասաւ նրան Գաղատա լեռան մօտ։ Աստուած ճանապարհին տեսիլքում զգուշացրեց Լաբանին ու ասաց. «Զգո՛յշ կաց, Յակովբի հետ սիրով վարուի՛ր»։ Երբ հասաւ, Լաբանը Յակովբին յանդիմանեց ու ասաց. «Խնչու ծածուկ հեռացար. ի՞նչու ինձ չյայտնեցիր, որ ես քեզ երգով, թըմբուկով ճանապարհ ձգէի. ի՞նչու իմ աղջիկներին ու թոռներին առանց համբոյրի հեռացրիր։ Դու ինձնով հարստացար, քո արածը լաւ բան չէ»։

Յակովբը պատասխանեց Լաբանին և ասաց. «Խնչ եմ արել քեզ, որ ետեիցս ընկել ես. այդքան այժ և ոչխար որ ունիս, բոլորն էլ իմ քըրտընքի պտուղն է—ինչ որ դազանները պատառում էին, այն էլ ինձնից էիր պահանջում. ցեբեկները արևակէզ էի լինում։ Իսկ գիշերները

ցրտից չորանում: Այս ձևով ես քսան տարի քեզ ծառայել եմ»:

Թէև Լաբանն ուղղում էր խել Յակովբի ոչ խարները, բայց որովհետև Աստուած նրան զգուշացրել էր, ուստի ապաց. «Ես ի՞նչ կարող եմ անել աղջիկներիս և թոռներիս, լաւն այն է, որ հաշտուենք և դաշը կապենք», Յակովբն ու Լաբանը հաշտուեցան. Աստծու առաջ երգուեցին և դաշը կապեցին: Պայմաններից մէկն էլ այն էր, որ Յակովբը Լաբանի աղջիկներին չպէտք է ծեծէր: Յակովբը զոհ արաւ և հացի հրաւիրեց բոլորին: Առաւօտը Լաբանը համբուրեց աղջիկներին ու թոռներին, օրհնեց նրանց և ետ դարձաւ տուն, իսկ Յակովբը շարունակեց ճանապարհը:

12. ԵՍԱԻԻ ԵՒ ՅԱԿՈՎԲԻ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

Յակովբը թէև Լաբանից ազատուեց, բայց քանի յիշում էր, որ մօտենում է Եսաւի երկրին, վախենում էր, ուստի մարդիկ ուղարկեց Եղով (Սէիր) երկիրը, որ Եսաւի սիրտը շահեն: Նա պատուիրեց գնացողներին այսպէս խօսեն. «Քո ծառայ Յակովբն այսքան ժամանակ Լաբանի մօտ էր. մեզ ուղարկել է քեզ մօտ՝ ներողութիւն է խնդրում»: Գնացողները դարձան և ասացին. «Քո եղբայր Եսաւը չորս հարիւր մարդով

քեզ զիմաւորելու է գալիս: «Յակովբը շատ վախեցաւ այս բանից, իսկոյն ծառաներն ու խաշները երկու մասի բաժանեց այն մտքով, որ եթէ եղբայրը մի մասը խլէ, միւսը կարողանայ ազատել:

Յակովբն առաւօտը վաղ առաւ իւր կանանցըն ու որդւոցը և գնաց Եսաւի առաջ: Տեսնելուն պէս՝ իսկոյն որդիները մայրերին յանձնեց. ինքն առաջ գնաց և եօթն անգամ ծնկաչոք զըլուխ տուաւ: Եսաւն այս զղջումը տեսնելուն պէս՝ փոխեց իւր միտքը—առաջ վազեց, գրկեց Յակովբին, վզովն ընկաւ ու համբուրեց նրան: Երկուսն էլ լալիս էին:

Եսաւն ապաց. «Շտապենք, միասին գնանք»: Յակովբը պատասխանեց. «Ծծկեր մանուկներ ունիմ, ոչխարները ևս նոր են ծնել, եթէ ստիպեմ շուտ-շուտ գնալու, բոլորն էլ կկոտորուեն. դու առաջ գնա, իսկ ես կամաց-կամաց կգամ»: Եսաւը Եղով դարձաւ, իսկ Յակովբը գնաց դէպի Սիրէմ: Այնտեղից անցաւ Բեթէլ և Տիրոջ համար սեղան պատրաստեց: Նրանք փոքր ևս առաջ գնացին. այստեղ Հոաքէլը մեռաւ: Յակովբը թագեց նրան և վրան մի արձան կանգնեց:

Յակովբն եկաւ Իսահակի մօտ: Նա բնակւում էր Մամբրէում՝ ոչ հեռի Քեբրոնից: Իսահակը ծերացել էր—նա մեռաւ հարիւր և ութ-

սուն տարեկան հասակում: Եսաւն ու Յակովբը թաղեցին Իսահակին Աբրահամի գնած կրկին-Այրի մէջ:

Գ. Յ Ո Վ Ս Է Փ

13. ՅՈՎՍԷՓԻ ԵՂԱՅՐՆԵՐԸ ԵՒ ՆՐԱ ՎԱՃԱՌՈՒՄԸ

Ա. Յակովբը տասն և երկու որդի ունէր: Նրանց անուններն են—1. Ռուբէն, 2. Շմաւոն, 3. Դևի, 4. Յուդա, 5. Իսաքար, 6. Զաբուլոն, 7. Դան, 8. Նեփթաղիմ, 9. Գաթ, 10. Ասեր, 11. Յովսէփ և 12. Բենեամին: Յովսէփը և Բենեամինը Հռաքելիցն էին ծնւած: Յովսէփը տասն եօթն տարեկան էր և եղբայրների հետ ոչխարները էր արածացնում: Նա պատմում էր հօրն այն սխալ բաները, որ եղբայրները գործում էին: Յակովբը Յովսէփին բոլոր որդկերանցից աւելի էր սիրում—նրա համար ծաղկեայ պատմութեան կարել տուաւ: Այս բանի վրայ եղբայրներն սկսեցին նախանձել:

Յովսէփը մի անգամ երազ տեսաւ ու պատմեց եղբայրներին: Նա ասում էր. «Մենք դաշտում խուրձ էինք կապում. իմ կապած խուրձերը ուղիղ կանգնեցին, իսկ ձերը երկրպագութիւն էին տալիս իմերին: Եղբայրները պատաս-

խանեցին. «Միթէ կամենում ես թագաւոր լինել մեզ վրայ»: Եղբայրները աւելի սկսեցին ատել Յովսէփին: Նա մի երկրորդ երազ ևս պատմեց եղբայրներին: «Ես տեսայ երազում, որ արևը, լուսինը և տասն ու մի աստղեր ինձ երկրը-

պագութիւն էին տալիս»: Այս բանի վրայ հայրը և բարկացաւ ու ասաց. «Այդ ինչ երազ է, միթէ ես, մայրդ, եղբայրներդ պէտք է քեզ երկրպագութիւն տանք»: Եղբայրների ատելութիւնը Հափից դուրս դորացաւ:

Բ. Յովսէփի եղբայրները Սիւքէմ հովտում արածացնում էին իրանց հօր խաշները, իսկ Յովսէփը տանն էր: Մի օր Յակովբն ասաց Յովսէ-

փին. «Գնա եղբայրներիդ մօտ և իմացիր, թէ ի՞նչպէս է նրանց առողջութիւնը և ինձ մի համբաւ բեր»։ Յովսէփը գնաց։ Եղբայրները հեռուից տեսան նրան, սկսեցին ծաղրել ու ասել. «Ահա երազատեսը դալիս է, եկէ՛ք սպանենք նրան և ասենք մեր հօրը, թէ չար գազանները պատառել են—տեսնենք ի՞նչ կլինեն նրա երազները»։ Մեծ եղբայր Ռուբէնն ասաց. «Մի սպանէ՛ք, այլ ձգեցէ՛ք այս անապատի անջուր փոսերից մինի մէջ»։ Նրա միտքն այն էր, որ Յովսէփին ծածուկ ազատէ և հօրը տանէ։ Երբ երազատեսը եղբայրների մօտ եկաւ, հանեցին նրա ծաղկեայ պատմութեանը՝ ձգեցին մի անջուր փոսի մէջ և հացի նստեցին։

Այդ միջոցին մի խումբ իսմայէլացի վաճառականներ էին գալիս իրանց ուղտերով։ Նրանք գնում էին Եգիպտոս։ Յուդան խօսեց եղբայրների հետ ու ասաց. «Մեզ ի՞նչ շահ սրա սպանելուց, եկէ՛ք ծախենք այս վաճառականներին»։ Այս մտքին ամենքն էլ հաւանեցան։ Յովսէփին դուրս հանեցին փոսից և քսան դահեկանով ծախեցին։ Այդ ժամանակ Ռուբէնն այդտեղ չէր. եղբայրներից ծածուկ գնացել էր, որ Յովսէփին փոսից հանէ և հօրն ուղարկէ։ Բայց երբ փոսի մօտ եկաւ ու Յովսէփին այնտեղ չգտաւ, պատառեց շորերը. եկաւ եղբայրներին մօտ և ասաց. «Պատանին փոսի մէջ չէ»։

Նոոյ եղբայրները մի ուլ մորթեցին, Յովսէփի շորերը արիւնի մէջ թաթախեցին ու հօրն ուղարկեցին ասելով. «Այս միայն գտանք, տես, սա է քո որդու պատմութեանը՝ թէ ոչ»։

Յակովբը պատառեց իւր շորերը ու երկար

ժամանակ սուգ էր անում։ Որդիները գալիս էին հօրը մխիթարելու, բայց նա պատասխանում էր. «Այս ցաւովն էլ պէտք է գերեզման իջնեմ իմ որդու մօտ»։

14. ՅՈՎՍԷՓԸ ՊԵՏԱՓՐԷՍԻ ՏԱՆԸ

Վաճառականները Յովսէփին եգիպտոս տա-
րան և վաճառեցին Փարաւոնի դահճապետ Պե-
տափրէսի վրայ: Աստուած Յովսէփին սիրում էր
—ինչ որ անում էր, յաջողում էր նրան, այն-
պէս որ շուտով Պետափրէսի սիրելին դարձաւ:
Նա իւր տան ամբողջ կառավարութիւնը նրան
յանձնեց: Աստուած օրհնեց եգիպտացու տունը
Յովսէփի պատճառով:

Մի քանի ժամանակից ետոյ Յովսէփի և
Պետափրէսի կնոջ մէջ անհամաձայնութիւն պա-
տահեց: Կինը գանգատուեց մարդուն և հա էլ
հրամայեց նրան բանտ նստացնել՝ առանց քնն-
նելու:

15. ՅՈՎՍԷՓԻ ԲԱՐՁՐԱՆԱԼԸ

Ա. Աստուած Յովսէփին պաշտպանում էր—
բանտապետին այնպիսի միտք տուաւ, որ նրան
սիրում էր: Սա բոլոր յանցաւորներին ու բանտը
Յովսէփին էր յանձնել:

Մի քանի ժամանակից ետոյ թագաւորի տա-
կառապետը և մատակարարը յանցանք գործեցին
իրանց տիրոջ դէմ: Թագաւորը երկուսի վրայ ևս
բարկացաւ ու բանտն ուղարկեց: Մի գիշեր եր-

կուն էլ երազ տեսան: Առաւօտը Յովսէփը նը-
րանց մօտ եկաւ, շատ տխուր գտաւ ու հարց-
րեց. «Ի՞նչ է ձեր տխրութեան պատճառը»: Նը-
րանք պատասխանեցին. «Երազ ենք տեսել, ոչ
ոք չկայ որ մեկնէ»: Յովսէփն ասաց. «Դա Աս-
տըծու գործն է, բայց և այնպէս ինձ էլ պատ-
մեցէք»:

Տակառապետը առաջինն սկսաւ պատմել ե-
րազը. «Նա տեսայ երազումս մի որթ. նրա վը-
րայ երեք հասած ողկոյզ կար. Փարաւոնի բա-
ժակը ձեռիս էր. ողկուղի հատիկները ճմլում էի
բաժակիս մէջ և թագաւորին էի տալիս», Յով-
սէփը պատասխանեց. «Քո երազի մեկնութիւնն
այս է—երեք ողկոյզը երեք օր է նշանակում,
որից ետոյ թագաւորը պաշտօնդ քեզ կ'յանձնէ:
Երբ գործդ յաջող անցնի, չմոռանաս ինձ—
խնդրիր թագաւորին, որ ինձ ազատէ. ես յան-
ցանք չունեմ. իզուր տեղը բանտ են ձգել ինձ»:

Մատակարարը երբ տեսաւ, որ Յովսէփն ըն-
կերոջ երազին լաւ մեկնութիւն տուաւ, սիրտ
առաւ, սկսաւ ինքն էլ պատմել. «Նա էլ տեսայ
երազումս երեք խան գլխիս դրած. վերին խանի
մէջ հացագործի պատրաստած՝ թագաւորի սի-
րած կերակուրներն էին. այս վերջին խանի կե-
րակուրներից գալիս և ուտում էին թռչունները»: Քո
երազի մեկնութիւնն էլ այս է—երեք խանը
երեք օր է նշանակում. երեք օրից ետոյ Փարա-

ւոնը գլուխդ կտրել կտայ. մարմինդ փայտից կը-
կախէ. թռչունները կգան և կուտեն քո դիակը»:

Իսկ երեք օր այդ բանից ետոյ՝ թագաւորի
ծննդեան տօնն էր: Թագաւորն ուրախութեան
մէջ յիշեց տակառապետին և մատակարարին ևս
— առաջինին իւր պաշտօնը յանձնեց, իսկ երկ-
րորդին՝ փայտից կախել տուաւ: Բայց տակառա-
պետը ուրախութիւնից մոռացաւ Յովսէփին:

Բ. Երկու տարուց ետոյ Փարաւոնը մի երազ
տեսաւ, որպէս թէ ինքը կանգնած է Նեղոս գե-
տի ափին, որտեղից դուրս եկան եօթը գեղեցիկ
եւ գեր երինջ ու սկսեցին դաշտի վրայ արածել:
Սրանից ետոյ եօթը տգեղ եւ լղար երինջ դուրս
եկան և կուլ տուին այն եօթը գեղեցիկ ու գեր
երինջներին: Փարաւոնը զարթեց ու նորից քը-
նեց:

Երկրորդ անգամ երազ տեսաւ, որպէս թէ
մի փնջից եօթը գեղեցիկ ու ընտիր հասկ դուրս
եկան: Ետոյ տեսաւ եօթը ժանգոտած եւ լղար
հասկ դուրս եկան ու նախկին եօթը գեղեցիկ,
ընտիր հասկերին կուլ տուին: Փարաւոնը զար-
թեց, կանչել տուաւ Եգիպտոսի երազահաննե-
րին և պատմեց նրանց, բայց ոչ ոք չկարողա-
ցաւ մեկնել:

Այն ժամանակ տակառապետն ասաց. «Այ-

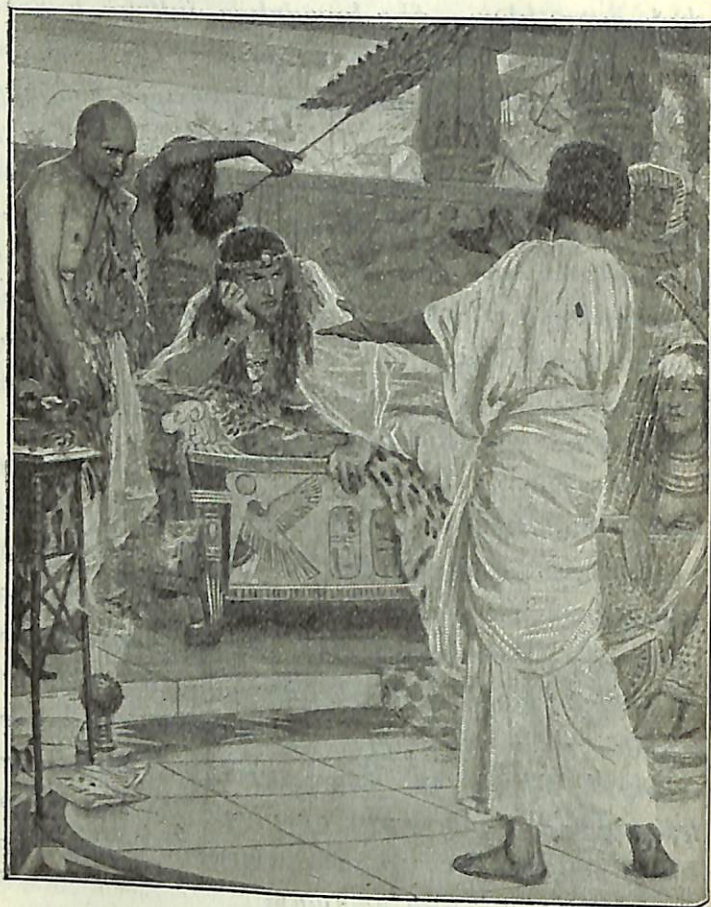
սօր յիշեցի իմ յանցանքը— երբ թագաւորն ինձ
և մատակարարին բանտարկել տուաւ, գիշերը
երկուսս էլ երազ տեսանք: Մեզ մօտ մի երբա-
յեցի տղայ եկաւ. մեր երազները մեկնեց և ինչ-
պէս մեկնեց, այնպէս էլ կատարուեց— ես իմ
պաշտօնն ստացայ, իսկ մատակարարը փայտից
կախուեց»:

Թագաւորը կանչել տուաւ Յովսէփին: Բան-
տից դուրս բերին և իրան ներկայացրին: Թա-
գաւորն ասաց. «Ես երազ եմ տեսել, ոչ ոք չէ
կարողանում մեկնել. ինձ պատմեցին՝ եթէ դու
երազս լսես, կարող ես մեկնել»: Յովսէփը պա-
տասխանեց. «Տէր արքայ, ինքս ոչինչ չեմ կա-
րող անել, այդ Աստծու գործն է»:

Փարաւոնը պատմեց Յովսէփին իւր երազ-
ները: Յովսէփը պատասխանեց. «Երկու երազն
էլ միեւնոյն նշանակութիւնն ունին: Եօթը տարի
Եգիպտոսում առատութիւն կլինի, իսկ եօթը տա-
րի՝ սով: Առատութեան տարիները կանցնեն, սո-
վի տարիներում մարդիկ կկերակրուեն առատու-
թեան տարիների բերքերով: Ուրեմն, թագաւոր,
պէտք է մի խելօք մարդ գտնես և Եգիպտոսի
կառավարիչ նշանակես, որպէսզի առատութեան
եօթը տարիներում կերակրի պաշար հաւաքէ եօ-
թը սովի տարիների համար»:

Փարաւոնն ասաց Յովսէփին. «Էլ ով պէտք
է լինի քեզնից խելօքը և իմաստունը. ամբողջ

Եզրիպտոսը քեզ եմ յանձնում միայն ես քեզնից մեծ կյիշուեմ»:

Սրանից ետոյ Փառաւորն Յովսէփին իւր կառքի մէջ նստացնել տուաւ և հրամայեց քա-

ղաքի մէջ շրջել և յայտարարել, որ Յովսէփը իւր երկրորդն է: Թագաւորի հրամանը կատարուեց—ամենքն էլ ծունկ էին չոքում նրա առաջ: Քուրմերի աղջիկներից մէկի հետ էլ ամուսնացրեց, որից երկու որդի ունեցաւ՝ Նիքեմ և Մանասէ:

Յովսէփը երեսուն տարեկան էր: Լիութեան եօթը տարիներում Յովսէփը ժողովել տուաւ ցորենը Փարաւոնի շտեմարանների մէջ: Ժողոված ցորենը նման էր ծովի աւազին:

Անցան լիութեան և եկան սովի տարիները: Ժողովուրդն աղաղակում և հաց էր խնդրում Թագաւորից: Փարաւոնը պատասխանեց եզրիպտացիներին. «Գնացէք Յովսէփի մօտ և ինչ որ ձեզ ասէ, այնպէս էլ արէք»: Յովսէփը բաց առնել տուաւ շտեմարանների բերաններն ամեն տեղ և ցորեն էր ծախում եզրիպտացիներին: Հեռաւոր երկիրներից ևս եզրիպտոս էին գալիս ցորեն գնելու:

16. ՅՈՎՍԷՓԻ ԵՂԻՍՅՐՆԵՐԸ ԳԱԼԻՍ ԵՆ ԵԳԻՊՏՈՍ

Ս. Քանանացւոց երկրում ևս սով էր ընկել: Յակովբը կանչեց իւր որդիներին և ասաց. «Գնացէք եզրիպտոս ցորեն գնելու, որ սովից չը-

րին: Երկիւղից ամենքը զարհուրեցան ու ասում-էին իրար. «Այս ինչ փորձանք է, որ Աստուած մեր գլխին է բերում»:

Երբ տուն հասան՝ այս ամենը պատմեցին հօրը:

Պարկերի բերանները բաց անելիս՝ իւրաքանչիւրը ցորենի գինը իւր տոպրակի մէջ գտաւ ամենքն էլ զարհուրանքի մէջ էին: Հայրն ասաց. «Դուք ինձ անորդի արիք. Յովսէփը և Շմաւոնը չկան, հիմայ էլ Բենիամինին էք ուզում տանել: Ձէ, նրան չեմ թոյլ տայ, նա միայն է մնացել Հռաքելից. եթէ ճանապարհին մի վտանգ պատահի, ես այլ ևս չեմ կարող ապրել»:

Վ Սովը սաստկանում էր Քանանացւոց երկրում: Բերած ցորենը վերջացաւ: Յակովբն ասաց իւր որդիներին. «Էլի գնացէք Եգիպտոս ու կերակուր գնեցէք»: Յուդան պատասխանեց. «Այն երկրի իշխանը մեզ ասաց—եթէ ձեր փոքր եղբօրը հետներդ չբերէք, երեսու չտեսնէք: Թոյլ տուր, հայրիկ, Բենիամինն էլ մեզ հետ գայ—ինձնից պահանջի, եթէ նրան մի բան պատահէ»:

Յակովբը պատասխանեց. «Ուրեմն այնպէս արէք, ինչպէս ուզում էք — միայն վեր առէք հետներդ մեր երկրի ընտիր բերքերից և իշխանին ընծայ տարէք: Չմոռանաք ձեր պարկերում

գտնուած փողը ևս ետ տանել. ուրիշ փող էլ առէք հետներդ»: Եղբայրները ճանապարհ ընկան դէպի Եգիպտոս և ներկայացան Յովսէփին:

Վ. Երբ Յովսէփը իւր եղբայրներին և Բենիամինին տեսաւ, ասաց հազարապետին. «Տուն տար այս մարդկանց և հացի պատրաստութիւն տես,—սրանք ինձ մօտ պէտք է ճաշեն»:

Երբ Յովսէփը տուն եկաւ, եղբայրներն ընծաներն առան և երեսների վրայ ընկած երկրպագութիւն տուին: Նա սիրով ողջունեց և ասաց. «Խնչպէս է ձեր ծերունի հայրը»: Նրանք պատասխանեցին. «Մեր հայրը՝ քո ծառան կենդանի է դեռ և առողջ» ու գլուխ տուին: Յովսէփը նայեց, ճանաչեց Բենիամինին ու ասաց. «Կարծեմ սա պէտք է լինի ձեր կրտսեր եղբայրը»: Յովսէփը հեռացաւ իւր սենեակը ու սկսաւ լաց լինել: Ետոյ երեսը լուաց. դուրս եկաւ ու պատուիրեց հաց բերեն: Ամեն մէկի համար առանձին-առանձին ձաշ բերին:

Յովսէփի եղբայրներին իրանց տարիքի համաձայն նստացրին—առաջ մեծերին, ետոյ՝ կարգով փոքրերին ու սկսեցին կերակուր բաժանել: Բենիամինի բաժինը հինգ անգամ աւելի էր լըցրած: Այս բանի վրայ եղբայրները շատ զարմացան:

17. ՅՈՎՍԷՓԸ ՅԱՅՏՆԻՈՒՄ Է ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԻՆ

Ա. Յովսէփը ծածուկ հրամայեց հազարապետին և ասաց. «Դրանց պարկերը լցնել տուր ցորենով և իւրաքանչիւրի փողն էլ իրա պարկի մէջ դիր, իսկ իմ սկիհը՝ կրտսեր եղբօր պարկի մէջ: Հազարապետը կատարեց Յովսէփի հրամանը: Հետեւեալ օրը եղբայրները ճանապարհ ընկան դէպի տուն: Դեռ քաղաքից նոր էին դուրս եկել, որ Յովսէփը հազարապետին կանչեց ու ասաց. «Հասիր այն մարդկանցն ու ասա՝ ինչո՞ւ իմ տիրոջ սկիհը գողացաք»:

Հազարապետը հասաւ նրանց և այնպէս էլ ասաց: Եղբայրները զարհուրած պատասխանեցին. «Աստուած մի արասցէ, որ մենք այդպիսի բան արած լինենք: Ում մօտ սկիհը գտնուի, թող նա մեռնի, իսկ միւսները քո տիրոջ ծառաները լինեն»: Նա պատասխանեց. «Ո՛չ, ում մօտ սկիհը գտնուի, իմ տիրոջ ծառան կլինի, իսկ միւսներդ ազատ էք»:

Շտապով վեր բերին պարկերը: Հազարապետը նայեց՝ մեծից մինչև փոքրը: Բենիամինի պարկի մէջ գտաւ սկիհը: Եղբայրները սկսեցին իրանց շորերը պատառել—ամեն մէկը իւր էջը բեռնեց ու նորից վերադարձան Եգիպտոս:

Բ. Յուդան եղբայրների հետ դարձաւ Յովսէփի մօտ: Յովսէփն ասաց. «Այդ ի՞նչ արիք»:

Յուդան պատասխանեց. «Ինչ պատասխանե՞ր կամ ի՞նչպէս արդարանանք. անա՛ այստեղ ենք ամենքս և նա, որի մօտ սկիհը գտնուեց—մենք ամենքս էլ քո ծառաներն ենք»:

Իսկ Յովսէփը պատասխանեց. «Այդպիսի բան ես չեմ անի, որի մօտ սկիհը գտնուել է, նա միայն կլինի իմ ծառան, իսկ միւսներդ ազատ էք»:

Այն ժամանակ Յուդան մօտեցաւ նրան և ասաց. «Տէր, թող տուր ծառայիդ քո առաջ մի խօսք ասելու: Մենք առաջ քեզ ասացինք, որ տանը ծերունի հայր և կրտսեր եղբայր ունենք և թէ մեր հայրը նրան շատ է սիրում: Դու մեզ պատասխանեցիր, եթէ ձեր կրտսեր եղբօրն ինձ մօտ չբերէք, երեսօ չտեսնէք: Մենք հարցրինք մեր հօրը և կամենում էինք նրան ևս բերել: Բայց նա ասաց մեզ—գիտէ՞ք որ Հռաքէլը երկու որդի ծնաւ—մինից զրկուեցի, հիմա էլ սրան էք ուզում տանել: Եթէ ճանապարհին մի անբաղտուկ լին պատահէ, ես էլ չեմ ապրի: Ես՝ քո ծառան երաշխաւոր եղայ հօրս: Դրա համար էլ ինձ ընդունիր մանկան փոխանակ որպէս ծառայ, իսկ նա թող եղբայրների հետ հօր մօտ գառնայ—ինչպէս տեսնեմ ես այն սրտեղութիւնը, երբ ծերունի հայրս Բենիամինին մեզ հետ չտեսնէ»:

Յովսէփն էլ երկար չկարողացաւ իրան պահել, հրամայեց բոլոր եգիպտացիներին դուրս

զնալ. սկսաւ բարձր ձայնով լաց լինել և յայտնել եղբայրներին. «Ես Յովսէփն եմ»: Եղբայրները խիստ վախեցան. չգիտէին, թէ ինչ անեն: Յովսէփը շարունակեց. «Մօտ եկէք. ես Յովսէփն եմ՝ ձեր եղբայրը. մի վախէք. տուն շտապեցէք և ասացէք հօրս, որ Աստուած ինձ ամբողջ Եգիպտոսին տէր է դարձրել—արի շուտով ինձ մօտ: Պատմեցէք հօրս՝ ինչ որ տեսաք և ասացէք, որ նա Գեսեմում կբնակուի:

Նա ընկաւ Բենիամինի վզովն ու երկար ժա-

մանակ լաց էր լինում: Յովսէփը համբուրեց բոլոր եղբայրներին և շարունակ լաց էր լինում:

Պ. Երբ Փարաոնն իմացաւ Յովսէփի եղբայրների գալը, շատ ուրախացաւ: Նա Յովսէփի բերանով յայտնեց եղբայրներին, որ շտապեն Քանան և հօրը Եգիպտոս բերեն—նա խոստացաւ նրանց շատ բարութիւններ անել:

Յովսէփը կառքեր տուաւ, նմանապէս ճանապարհի պաշար: Բացի դրանից հօր համար տասն էշ ուղարկեց՝ բարձած Եգիպտոսի բարիքներով. նոյնպէս տասն ջորի ցորենով:

Եղբայրները հեռացան Եգիպտոսից. եկան Քանան և պատմեցին հօրը գլխներովն անցածը: Յակովբն սկզբում չէր հաւատում, բայց երբ կորած որդու ուղարկած կառքերը տեսաւ, սթափուեց ու ասաց. «Միթէ իմ Յովսէփը կենդանի է, շտապեմ նրան տեսնել՝ քանի որ չեմ մեռել»:

18. ՅԱԿՈՎԲԸ ԵՂԻՊՏՈՍՈՒՄ

Ա. Յակովբը տեղափոխուեց Եգիպտոս 66 հոգւով: Երբ Եգիպտոսի և Քանանի սահմանի մօտ գտնուող Բերսաբէ քաղաքը հասաւ, Աստուած ասաց նրան տեսիլքում. «Ես քո հօր ամենակարող Աստուածն եմ, մի վախենա, զնա Եգիպտոս. այնտեղ քեզ մեծ ազգ կդարձնեմ—ես քեզ հետ եմ գալիս»:

Այս խօսքերից ետոյ Յակովբը հեռացաւ

Բերսաբէից: Յուդային առաջուց Յովսէփի մօտ ուղարկեց իւր գալուստը յայտնելու: Յովսէփն այս լուրն առնելուն պէս՝ իսկոյն լծել տուաւ կառքը և եկաւ հօրն ընդունելու: Երբ Յովսէփը հօրը տեսաւ, վզովն ընկաւ ու երկար ժամանակ լաց էր լինում: Յակովբն ասաց. «Հիմա հանգիստ կ'առնեմ՝ քեզ տեսնելուց ետոյ»: Սրանից ետոյ Յովսէփն ասաց. «Ես շտապում եմ Փարաւոնին իմաց տալու ձեր գալուստը»:

Բ. Յովսէփն եկաւ Փարաւոնի մօտ և ասաց. «Իմ հայրը ու եղբայրները եկել են Քանանացւոց երկրից ու Գեսեմումն են, թոյլ տուր գնամ նրանց ընդունեմ»:

Փարաւոնն ասաց Յովսէփին. «Քո հօր և եղբայրների համար իմ երկրի մէջ ամենալաւ տեղն ընտրիր—բնակեցրու նրանց Գեսեմում: Եթէ քո եղբայրների մէջ քաջ մարդիկ կան նշանակիր խաշներին վրայ վերակացու»:

Յովսէփը հօրը թագաւորին ներկայացրեց: Փարաւոնը հարցրեց Յակովբին. «Քանի տարեկան ես»: Յակովբը պատասխանեց. «Թէև ես 130 տարեկան եմ, բայց կեանքումս մի լաւ օր չեմ տեսել»: Յակովբն օրհնեց թագաւորին և հեռացաւ:

Յովսէփը հօրն ու եղբայրներին բնակեցրեց Գեսեմում:

Գ. Յակովբը իւր ընտանիքի հետ 17 տարի բնակուեց Գեսեմում: Երբ մահուան օրերը մօտեցան, կանչեց Յովսէփին ու ասաց. «Իմ մարմինը կտանես Քանան և կթաղես պապերիս մօտ՝ Կրկին-Այրում»: Յովսէփը պատասխանեց. «Այնպէս կանեմ, ինչպէս քո կամքն է»:

Սրանից ետոյ նորից իմաց տուին Յովսէփին, որ հայրը ծանր հիւանդ է: Յովսէփը վեր առաւ իւր որդւոցը՝ Եփրեմին Մանասէին ու գնաց հօր մօտ: Յակովբը տեղից վեր կացաւ. նստեց անկողնի մէջ և ասաց Յովսէփին. «Քո երկու որդիները՝ Եփրեմն ու Մանասէն իմն են, ինչպէս Ռուբէնն ու Շմաւոնը»: Նա որդեգրեց թոռներին, ձեռները գլխներին դրաւ՝ օրհնեց և ասաց. «Իմ հայրերի Աստուածը թող օրհնէ այս մանուկներին, որպէսզի սրանք աճեն և բազմանան երկրիս վրայ»:

Ետոյ Յովսէփի հետ խօսեց, մարգարէացաւ ու ասաց. «Ահա ես մեռնում եմ, բայց Աստուած մի օր նորից ձեր հայրերի երկիրը պիտի դարձնէ ձեզ»:

Այնուհետև Յակովբը կանչեց միւս որդիներին, օրհնեց իւրաքանչիւրին առանձին-առանձին և ասաց. «Ինձ կթաղէք Քանանացւոց երկրում, Կրկին-Այրի մէջ»: Երբ իւր պատուէրը վերջացրեց, խփեց աչքերը և բաժանուեց ամենից: Յովսէփն ընկաւ հօր վրայ և լաց էր լինում:

Եզրիպտացիները նոյնպէս սգում էին Յակովբի

մահը եօթնասուն օր շարունակ:

Երբ սգի օրերն անցան, Յովսէփն ասաց Փարաւոնին. «Հայրս խնդրել է ինձ, որ նրան Քանանացւոց երկրում թաղել տամ. ես գնում եմ. թաղելուց ետոյ՝ կվերադառնամ»: Փարաւոնն ասաց. «Գնա և թաղել տո՛ւր քո հօրը»:

Յովսէփը մեծ բազմութիւնով ճանապարհ ընկաւ: Դիակը տարան Քանանացւոց երկիրը և թաղեցին Կրկին-Այրի մէջ: Թաղելուց ետոյ ամենքն էլ վերադարձան Եզրիպտոս:

19. Յ Ո Վ Ս Է Փ Ի Մ Ա Հ Ը

Ա. Յակովբի մահուանից ետոյ եղբայրները վախենում էին Յովսէփից — նրանք ասում էին. «Յովսէփը մեր դէմ ոխ կունենայ»: Սրա համար եկան նրա մօտ և ասացին. «Ներիր մեր յանցանքները»: Այս բանի վրայ Յովսէփը սկսեց լաց լինել և ասել. «Մի վախենաք, դուք իմ մասին չարութիւն մտածեցիք, իսկ Աստուած՝ բարի: Մի վախենաք, ես ձեզ էլ և ձեր որդւոցն էլ կկերակրեմ»:

Բ. Երբ Յովսէփը 110 տարեկան դարձաւ, ասաց եղբայրներին. «Ահա ես մեռնում եմ, Աստուած ձեզ մի օր պէտք է հանէ այս երկրից ու տանէ Քանանացւոց աշխարհը: Երբ դուք տե-

դալիոխուէք, չմոռանաք իմ ոսկորներն էլ ձեզ հետ տանելու»:

Յովսէփը մեռաւ: Նրա մարմինը զմուսեցին և թաղեցին Եգիպտոսում:

ՆՈՐ ՈՒԽՏԻՅ

20. ԱՆԱՌԱԿ ՈՐԴՈՒ ԱՌԱԿԸ

Մի մարդ ունէր երկու որդի: Մի օր փոքրն ասաց հօրը. «Տո՛ւր իմ բաժինը քո հարստութիւնից, ես այլ ևս չեմ կամենում քեզ մօտ ապրել»: Հայրը տուաւ նրան իւր բաժինը: Որդին իսկոյն հեռացաւ և գնաց ուրիշ երկիր ու այնտեղ իւր նման վատ տղերանց հետ ունեցածը փչացրեց՝ անկարգ կեանք վարելով:

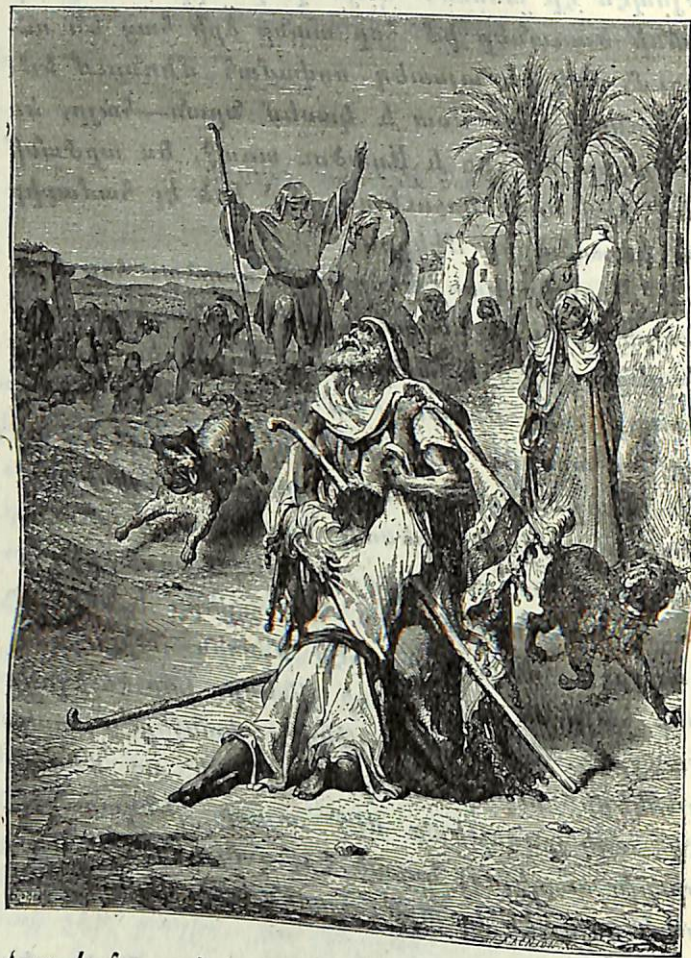
Երբ հօրից ստացածը կերաւ, վերջացրեց, հէնց այդ ժամանակ էլ այն երկրում սաստիկ սով ընկաւ: Փոքր որդին սկսաւ մուրացկանութիւն անել, բայց դրանով չկարողացաւ ապրել: Ճարը կտրած՝ գնաց մի հեթանոսի մօտ ծառայ դարձաւ: Սա էլ իւր խոգերը յանձնեց նրան, որ հանդը տանէ պահելու: Հեթանոս պարոնը նրան հաց չէր տալիս, նա կերակրւում էր խոգերի կերածով, բայց այդ էլ դժուար էր ձեռք ընկնում:

Փոքր որդին սկսեց մտածել և ինքն իրան այսպէս էր ասում. «Այս ի՞նչ արի ես, քանի քանի ծառաներ իմ հօր տանը ձրի հաց են ուտում, իսկ ես այստեղ սովամահ մեռնում եմ: Կդառնամ հօրս մօտ և կասեմ նրան—հայր, ես մեղաւոր եմ քո և Աստծու առաջ, ես արժանի չեմ քեզ որդի կոչուելու, այլ՝ ինձ էլ համարիր քո ծառաներից մէկը»:

Սրանից ետոյ փոքր որդին դարձաւ հօր մօտ: Հայրը հեռուից նկատեց նրան. ճանաչեց, առաջ վազեց. գրկեց և համբուրեց: Որդին կարմրելով ասաց. «Ես մեղաւոր եմ քո և Աստծու առաջ, այլ ևս արժանի չեմ քեզ որդի կոչուելու...»: Մի ուրիշ հայր որ լինէր, չէր ընդունի անկարգ անառակ որդուն, երեսովը կտար նրա վարմունքը, բայց սա բարի էր, կանչեց ծառաներին և ասաց. «Հանեցէք սրա հին շորերը և նորերը հագցրէք. մատանին դրէք մատին—այսուհետև նոր հայր ու որդի պիտի լինենք: Նոր կօշիկներ հագցրէք. չաղ եզը մորթեցէք. կանչեցէք բարեկամներին ու ըրախանանք, որովհետև սա մեռած էր անկարգութեան մէջ՝ այսօր կենդանացաւ սխալն ուղղելով, կորած էր, գտնուեց»: Ծառաներն այդպէս էլ արին—ամենքն էլ սկսեցին ուրախանալ:

Այդ միջոցին մեծ որդին հանդուժն էր: Երեկոյեան, երբ տուն դարձաւ, երգի և պարի

ձայներ լսեց: Ծառաներից մէկին կանչեց իւր

մօտ և հարցրեց՝ թէ դա ինչ ուրախութիւն է: Նա էլ պատասխանեց. «Եղբայրդ դարձել է, հայ-

րըդ չաղ եղբ մորթել տուաւ և բարեկամների հետ ուրախանում են»:

Մեծ որդին՝ փոխանակ ուրախանալու, նախանձից տուն չմտաւ: Նա այսպէս էր մտածում — եղբայրս որ եկել է, հայրս իւր հարստութիւնից նրան էլի բաժին կտայ: Հայրը, որ կարող էր հրամայել, դուրս գնաց, խնդրում աղաչում էր մեծ որդուն ներս գալու: Բայց մեծ որդին բարկացած այսպէս պատասխանեց. «Այս քանի տարի է քեզ ծառայում եմ. քո խօսքից երբէք դուրս չեմ եկել. դու ինձ մի ուլ էլ չտուիր, որ ընկերներին հետ ուրախանամ, իսկ քո այդ անկարգ որդին, որ հարստութիւնդ կերաւ, փրկացրեց, նրա համար չաղ եղն ես մորթել»:

Հայրը խրատելով պատասխանեց որդուն և ասաց. «Որդեակ, իմ բոլոր հարստութիւնը քոնն է, դու չալիտի տրտմես ու նախանձես եղբօրդ, այլ պէտք է ուրախանաս, որովհետեւ նա մեռած էր, կենդանացաւ, կորած էր, գտնուեց»:

Հայրը տրտմեց և ինքն իրան ասում էր. «Թէև փոքր որդիս ուղղեց իւր սխալը, տուն վերադարձաւ և մեղայ ասաց — նա գտնուեց, բայց փոխարէնը մեծ որդիս կորաւ: Նա կարծում էի թէ նա խելօք է, երևաց, որ նախանձոտ է, չէ ուրախանում եղբօր դարձի վրայ, այժմ նա դարձաւ անառակ — մէկին գտա՛յ, միւսին կորցրի՛:

Փոքրիկ մանուկներ, եթէ դուք էլ սխալ բան անէք, փոքր որդու նման սխալներդ ուղղեցէք, որ բաղդաւոր լինիք: Մեծ որդու նման նախանձոտ չլինիք. թէ ձեր եղբօր և թէ ուրիշ բաղդաւորութեան վրայ միշտ ուրախացէք:

21. Տ Ա Ս Ն Կ Ո Յ Ս Ե Ր Ի Ա Ռ Ա Կ Ը

Մի անգամ չրէաստանում մի հարսանիք կար: Այդ երկրում հարսանիքը գիշերով էր լինում: Հարսի տաան ընկերուհիները հրաւիրուած էին հարսանիք — նրանք պսակուած չէին, այսինքն կոյս էին: Երկրի սովորութիւնն այնպէս էր, որ փեսան իւր ընկերներով, հարսն էլ իւր ընկերուհիներով լապտերները վառած դուրս էին գալիս տանից և փողոցում մի տեղ պատահում էին իրար, ետոյ փեսան հարսին տանում էր հարսանքատուն:

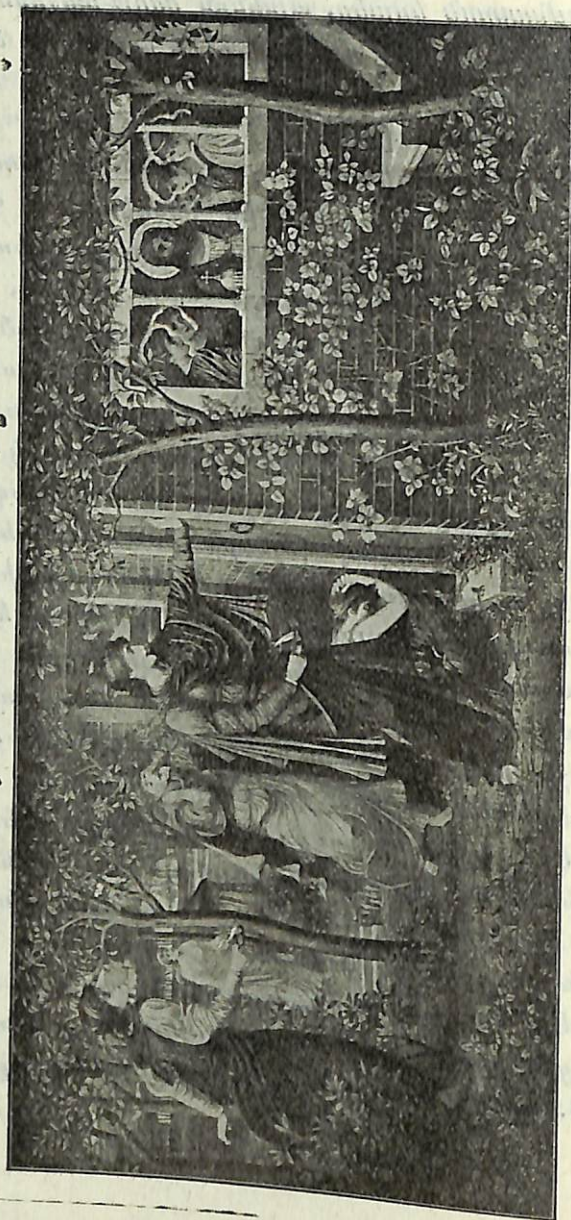
Հարսի բոլոր տաան ընկերուհիներն էլ վառած լապտերներ ունէին՝ ձէթով լիքը, բայց նրանցից հինգը՝ բացի վառած լապտերներից՝ հետները վերցրել էին և մի ամանով աւելորդ ձէթ, որ՝ եթէ փեսան ուշանալու լինի, այդ ձէթից ածեն լապտերների մէջ, որպէսզի չհանգչի: Այն կոյսերը, որոնք զգոյշ էին դտնուել և հետները աւելորդ ձէթ էին վերցրել, նրանց անուանում-

ենք իմաստուն կոյսեր; այսինքն զգոյշ աղջիկներ, իսկ նրանք, որոնք մոռացել էին աւելորդ ձէթ վերցնել, անուանում ենք յիմար կոյսեր, այսինքն անզգոյշ աղջիկներ:

Բոլոր տաա կոյսերը լապտերները վառած դուրս եկան փողոց փեսային հանդիպելու: Փեսան ուշացաւ — բոլորի քունն էլ տարաւ փողոցում: Կէս գիշերին յանկարծ ձայն լսուեց, թէ փեսան գալիս է: Կոյսերը զարթեցին, տեսան որ լապտերները հանգչում են: Իմաստուն կոյսերն իսկոյն իրենց հետ վերցրած աւելորդ ձէթն ածեցին լապտերների մէջ և նորոգեցին, իսկ յիմարների լապտերները քիչ էր մնում հանգչի: Այն ժամանակ յիմար կոյսերը իմաստուններին խնդրեցին ու առացին. «Ձեր ձէթիցդ մի քիչ էլ մեզ տուէք, մեր լապտերները հանգչում են»: Իմաստունները պատասխանեցին և առացին. «Եթէ մեր ձէթիցը ձեզ էլ տանք, մեզ բաւական չի լինի — թէ ուզում էք, գնացէք ձէթ ծախողների մօտ և նրանցից գնեցէք»:

Երբ յիմար կոյսերը գնացին ձէթ գնելու, փեսան եկաւ, իմաստուն կոյսերին էլ հետն առաւ ու միասին գնացին հարսանքատուն — ներս մտան ու դուռը կողպեցին:

Յիմար կոյսերը գնացին ձէթ գնելու, նորոգեցին իրանց լապտերները. եկան հարսանքատուն, դուռը ծեծեցին և խնդրում էին, որ ի-

բանց էլ ներս թողնէ, բայց փեսան պատասխանեց նրանց և ասաց. «Ես ձեզ չեմ ճանաչում, թէ դուք ովքեր էք» և դուռը բաց չարաւ: Նրանք մնացին դուռը՝ փողոցում. լալիս էին և լսում թէ ինչպէս ներսը՝ ամենքն ուրախանում են:

Փոքրիկ մանուկներ, դուք էլ միշտ զգոյշ եղէք իմաստուն կոյսերի նման. յիմար կոյսերի պէս անզգոյշ չլինէք:

22. Ս Ե Ր Մ Ն Ա Յ Ա Ն Ի Ա Ռ Ա Կ Ը

Յիսուսի մօտ մեծ բազմութիւն էր գալիս նրա քարոզները լսելու: Մի անգամ, երբ նա Գալիլիայի ծովի ափին էր, շատ խեղճ մարդիկ էին հաւաքուել, որ նրա խրատները լսեն: Այստեղ Յիսուս նրանց մի առակ պատմեց =

Մի սերմնացան սկսեց սերմ ցանել — սերմերից մի քանիսն ընկան ճանապարհի վրայ, այստեղ հողը կոշտ էր, այս պատճառով էլ սերմերը չկանաչեցին — թռչունները եկան և կերան:

Սերմերից մի քանիսն էլ ընկան քարքարոտ հողի մէջ. այստեղ թէև սերմերը կանաչեցին, բայց որովհետև հողի շերտը բարակ էր, արմատները շատ խորը չգնացին, երբ արևը տաքացաւ, բոյսերը շուտով չորացան:

Մի քանի սերմեր էլ ընկան փշոտ հողի մէջ

— այստեղ էլ սերմերը կանաչեցին, բայց փշերն

էլ հետը դուրս եկան, խեղդեցին բարի սերմերին և չթողին, պտուղ տալ:

Իսկ մի քանիսն էլ ընկան լաւ տեղ, ուր հողը փափուկ էր և շերտը հաստ, ոչ քարեր կային և ոչ փշեր: Այստեղ սերմերը կանաչեցին և պտուղ տուին՝ որը հարիւր, որը վաթսուն և որը երեսուն:

Փոքրիկ մանուկներ, դուք էլ ձեր սրտերը չորրորդ ագարակի նման պիտի պատրաստէք, որ երբ ուսուցիչը սերմանացանի նման բարի խրատներ ցանէ ձեր մէջ, պտուղներ տան:

23. Ք Ա Ն Ք Ա Ր Ն Ե Ր Ի Ա Ռ Ա Կ Ը

Մի հարուստ մարդ օտար երկիր էր գնում: Կանչեց ծառաներին և իւր փողերը նրանց յանձնեց—մէկին տուաւ հինգ քանքար (10.000 դր.), միւսին՝ երկու (4.000), իսկ երրորդին՝ մի (2.000) իւրաքանչիւրին իւր շնորհքի համեմատ և շտապով հեռացաւ:

Հինգ քանքար ստացողը գործ սկսեց և նրանով ուրիշ հինգ քանքար էլ աշխատեց: Երկու քանքար ստացողն էլ գործ սկսեց և աշխատեց էլի երկու քանքար: Իսկ մի քանքար ստացողը

գետինը փորեց և տիրոջ տուած քանքարը թա-
ղեց, գործ չդրաւ փողը:

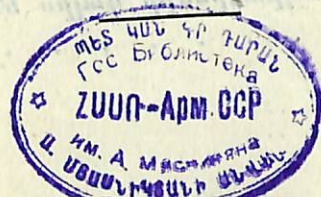
Մի քանի ժամանակից ետոյ տէրը տուն
վերադարձաւ և ծառաներից հաշիւ պահանջեց:
Հինգ քանքար ստացողն եկաւ և այսպէս հաշիւ
տուեց. «Տէր, դու ինձ հինգ քանքար տուիր, ես
դրանով գործ սկսեցի և ուրիշ հինգ քանքար էլ
աշխատեցի—ահա քո փողը»: Տէրը գովեց ծա-
ռային և ասաց. «Բարի և հաւատարիմ ծառայ,
որովհետեւ դու փոքր գործի մէջ հաւատարիմ ե-
ղար, այսուհետեւ մեծ գործերի վրայ կառավա-
րիչ կնշանակեմ: Ես այսքան տարի հեռացել էի
տանից. հիմա որ վերադարձել եմ, իմ բարեկամ-
ների համար մեծ ճաշ եմ պատրաստել միասին
ուրախանալու: Թէև դու բարեկամ չես, բայց
դու էլ համեցէք արն և մտնակից եղիր մեր
ուրախութեանը»:

Մօտ եկաւ երկու քանքար ստացողը: Նա
էլ հաշիւ տուեց ու ասաց. «Տէր, դու ինձ եր-
կու քանքար տուիր, ես դրանով գործ սկսեցի և
ուրիշ երկու քանքար էլ աշխատեցի—ահա քո
փողը»: Տէրը սրան էլ գովեց և ասաց. «Բարի
և հաւատարիմ ծառայ, որովհետեւ դու փոքր
գործի մէջ հաւատարիմ եղար, այսուհետեւ մեծ
գործերի վրայ կառավարիչ կնշանակեմ. եկ, դու
ևս մասնակից եղիր իմ ուրախութեան ճաշին»:

Վերջը մօտեցաւ մի քանքար ստացողն ու

ասաց. «Տէ՛ր, ես գիտէի, որ դու խիստ մարդ
ես—հնձում ես այնտեղից, ուր չես ցանել և
հաւաքում ես, ուր չես փռել, ուստի վախեցայ
քեզնից և քո տուած քանքարը գետնի մէջ
թաղեցի—ահա քո տուած փողը»: Տէրը բարկա-
ցաւ նրա վրայ և ասաց. «Չար և վատ ծառայ,
երբ դու գիտէիր, որ ես հնձում եմ չցանած
տեղից և հաւաքում եմ, ուր չեմ փռել, ի՞նչու
տեղից և հաւաքում եմ, ուր չեմ փռել, ի՞նչու
լուրին, որ ես նրանից այժմ տոկոսով ստանայի»:
Տէրն իսկոյն հրամայեց միւս ծառաներին և աս-
աց. «Առէ՛ք այդ անպիտան ծառայից քանքա-
րը և առէ՛ք տասն քանքար ունեցողին, իսկ ի-
րան ձգեցէ՛ք մութ և ցուրտ սենեակը, թող այն-
տեղ լաց լինի և ապամները կրճատցնէ»:

Փոքրիկ մանուկներ, Աստուած էլ ձեզ շնորհ
է տուել—դուք պէտք է նրա տուած շնորհը
գործ դնէք և ոչ թէ այն վատ ծառայի նման
թաղեք հողի մէջ: Ով Աստուած տուած շնորհը
գործ կդնէ, է՛լ աւելի շնորհ կստանայ, իսկ ով
շնորհը գործ չի դնի, եղածիցն էլ կզրկուի:

Յ Ա Ն Կ

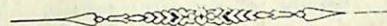
Հ Ի Ն-Ո Ի Խ Տ

	Երես
1. Յառաջաբան	3
2. Աստուած կանչում է Աբրահամին	5
3. Աբրահամը և Դովտը բաժանում են իրարից	6
4. Աբրահամը ազատում է Դովտին	7
5. Իսահակի ծնունդը և զոհուիլը	8
6. Սառայի մահը	11
7. Իսահակի ամուսնութիւնը և Աբրահամի մահը	13
8. Եսաւ և Յակովբ	16
9. Յակովբի խաբեբայութիւնը	17
10. Յակովբի փախուստը	20
11. Յակովբը Լաբանի մօտ	23
12. Յակովբի դարձը Խառանից	24
13. Եսաւի և Յակովբի հաշտութիւնը	26
14. Յովսէփի եղբայրները և նրա վաճառումը	28
15. Յովսէփ Պետափրէսի տանը	32
16. Յովսէփի բարձրանալը	32
17. Յովսէփի եղբայրները գալիս են Եգիպտոս	37

18. Յովսէփը յայտնում է եղբայրներին	41
19. Յակովբը Եգիպտոսում	45
20. Յովսէփի մահը	48

Ն Ո Ր-Ո Ի Խ Տ

21. Անառակ որդու առակը	50
22. Տասն կոյսերի առակը	54
23. Սերմանացանի առակը	57
24. Քանքարների առակը	59

6113

8507

**ԻՄ ԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՄԲ ԼՈՅՍ ԵՆ ՏԵՍԵԼ ԿՐՕՆԻ
ՀԵՏԵՒԵՍԼ ԴԱՍԱԳՐԵՐԸ**

48 1
807 0

I. ՈՒՍՈՒՅԻՉՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Ստորին օրջան	գինն է գեղջ	
	Ռ. Կ.	%
1. Ուղեցոյց Հին-Ուխտի մասն Ա.	» 80	25
2. Ուղեցոյց Հին-Ուխտի մասն Բ.	» 85	25
3. Ուղեցոյց Նոր-Ուխտի մասն Ա.	1 »	35
4. Ուղեցոյց Նոր-Ուխտի մասն Բ.	1 5	35
Միջին օրջան		
5. Դասագիրք կրօնի հատոր Դ.	1 50	35
6. Դասագիրք կրօնի հատոր Ե.	» 50	35
7. Տաճան պատուիրան	» 50	35

II. ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

8. Դասատետր կրօնի Ա. տարի	} պատկերակարգ	» 25	25
9. Դասատետր կրօնի Բ. տարի		» 25	25
10. Դասատետր կրօնի Գ. տարի		» 25	25
11. Դասատետր կրօնի Դ. տարի		» 30	25
12. Հին - Ուխտ		» 50	25
13. Հին - Ուխտ տաճկահայ բարբառով	} պատկերակարգ	» 40	25
14. Նոր - Ուխտ		» 45	25
15. Գործք—Առաքելոց		» 45	25
16. Դասատետր կրօնի (պետական դպր. համար)		30	25
17. Բարոյախօսութիւն (էթիկայ)		» 50	25
18. Մի քանի խօսք հայ կրօնուսույցներին		» 10	25

ՑԱՆԿԱՅՈՂՆԵՐԸ ՎԱՐՈՂ ԵՆ ԴԻՄԵԼ

1. Ինձ—Սահակ ա. քհ. Սահակեանց. Бебутовская № 20.
2. «Դիր» և միւս հայ գրավաճառներին:
3. Պահեստը գտնուում է «Դիր» գրավաճառանոցում,

Գինն է 25 ԿՈՊԷԿ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1911

1911

1. The first part of the book is devoted to a general survey of the history of the United States from the discovery of the continent to the present time. It is a very interesting and comprehensive work, and is well adapted for use in the classroom.

2. The second part of the book is devoted to a detailed account of the history of the United States from the discovery of the continent to the present time. It is a very interesting and comprehensive work, and is well adapted for use in the classroom.

3. The third part of the book is devoted to a detailed account of the history of the United States from the discovery of the continent to the present time. It is a very interesting and comprehensive work, and is well adapted for use in the classroom.

4. The fourth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the United States from the discovery of the continent to the present time. It is a very interesting and comprehensive work, and is well adapted for use in the classroom.

5. The fifth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the United States from the discovery of the continent to the present time. It is a very interesting and comprehensive work, and is well adapted for use in the classroom.

6. The sixth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the United States from the discovery of the continent to the present time. It is a very interesting and comprehensive work, and is well adapted for use in the classroom.

7. The seventh part of the book is devoted to a detailed account of the history of the United States from the discovery of the continent to the present time. It is a very interesting and comprehensive work, and is well adapted for use in the classroom.

8. The eighth part of the book is devoted to a detailed account of the history of the United States from the discovery of the continent to the present time. It is a very interesting and comprehensive work, and is well adapted for use in the classroom.

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0145958

